

Dñica in Septuagesima

in statu peccati mortalis dicunt dormire. qz ad modum dormientiū non negociant. s. p. merituz vite eterne. ideo qlibet talis excitef. ad **Ep̄. v.** Surge qui dormis et exurge a mortuis. **D**abat ergo christus intelligere qz cum hoies peccatis grauissimis abūdarēt tunc veniret antichristus sicut infirmis regimē medici non tenētib⁹. aduenit mors. **D**at. xxiiij. **Q**m̄ abūdauit iniquitas refrigerat charitas multoz. **E**t subdit. **T**unc venit summatio rē.

Dñica in. lxx. Sermo primus.

Multi sunt vocati. pauci vero electi. **D**at. xx. Sanctus euangelii hodiernū in summa p̄tinet tres altas et subtiles materias theologie. s. vocationē gratie. donationē glorie. distinctionē vite. **D**e his tribus dicit sermo noster. et de tertio loquitur thema. **M**ulti sunt vocati pauci vero electi. verbū est terribile sed verū. **D**ico p̄mo qz in sc̄to euangelio hodierno ostendit vocatio gr̄e. s. quando deus sua bonitate vocat p̄sonas ad bonā vitam et ad suam gr̄am sine p̄cedētib⁹ meritib⁹ creature. de hoc dicit **pe. ap̄ls.** Deus ois gr̄e. sup̄. datur q̄ vocauit nos in eternā suā gloriā. s. **pe. v.** **H**odū hui⁹ vocationis et diuinitatē et differētiā declarat euangelii in parabola di. **S**imile est regnū celoz hōi patrif. rē. vbi ponit q̄nqz diuinitas hui⁹ vocationis ad bonā vitam et p̄niam et ad suā gr̄am. sicut sunt q̄nqz etates p̄ncipales hois siue mulieris. et quidā vocant hora p̄ma. q̄da3 hora tertia. **H**ora p̄ma ē puericia. qz tūc incipit claritas diei. sic in puericia incipit claritas discretionis ad discernendū in bonū et malū. et hō incipit habere verecūdiā et deuotionē et cauere a peccatis. tales vocant a deo hora p̄ma. **H**ora tertia dicit adolescētia a. xv. ānis vsqz ad. xxv. qz tūc instar solis magis onduunt claritatē discretionis et deuotionis qm̄ in tali etate recedūt a peccatis et incipiunt bonā vitam. vocant a deo hora tertia. **A**lij vocant a deo hora sexta rē. sicut iuuenes q̄ ad instar solis sunt in flore iuuentutis et in feruore iuuentutis corpalis. qm̄ tales p̄uertunt ad deum vocant a deo hora sexta. **H**ora nona ē senectus qm̄ hō ad instar solis iam inclinā versu terraz qm̄ tales in illa etate vocant vel p̄uertunt ad deum et ad p̄niam. vocant hora nona. **H**ora vnde cima vocat hora vesparū. et hora. xj. ē decrepitus. qm̄ in tali etate p̄uertunt ad deū dicunt vocati ad deū hora. xj. qm̄ p̄uertunt de peccatis restitunt remittunt iniurias p̄sentē rē. **E**cce vocatio gr̄e in qlibet etate. sed p̄ma ē melior. de q̄ **biere.** **B**onū est viro cū portauit iugū dñi. iugum scilz obediētie et preceptum dei ab adolescentia sua **Abren. iij.** **R**atio. qm̄ q̄ in adolescētia se dat peccatis et male vite. postea cuz magna difficultate p̄nit p̄uertit et redire ad deū. qz p̄suetudo ē altera

natura. iō **biere. xij.** **S**i mutare p̄t ethyops pellem suā aut pardus varietates suas. et vos poteritis bene facere cū didiceretis malū rē. **E**t p̄cordat versus phie di. **Q**ui nō assuescit virtutibus dñi iuuenescit. a virtutibus nescit deिनere qm̄ se nescit. **I**ō dicit scriptura sacra. **A**dollescēs iux viam suā etiam cū senuerit nō recedet ab ea **Pro. uerb. xxij.** **M**oralit̄ dicit quō est magnū peccatū patris et m̄ris si filij sunt male nutriti. qm̄ virga tenera leuif p̄t dirigi rē. iuxta similitudinē boni hortulani q̄ nutrit et ordinat arbores bñ. alias si sint curue et male ordinate culpa sua. **I**ō vos de m̄rimonio estis hortulani q̄ plātatis arbores in orto ecclesie. iō rē. **D**ic quō filij sunt nutriti di ne iurēt p̄ deū nec p̄ sc̄tos sed vt affirmēt p̄ ad uerbia. et qm̄ erūt magni tūc nō erunt iurai oies nec blasphemii rē. **N**ota hoc virtutū et die exempluz sancti **Ludouici regis fr̄cie.** **H**ic enī quadā die quēdam quē blasphemantē audierat in labijs ferro calido cauterizari p̄cept. vellem inq̄ens in labijs meis hāc indecentiā sustinere dñi modo **B** virtutū blasphemie pessimū de regno meo penitus tollere rē. **D**igni sunt morte nō solū qui faciūt ea sed q̄ p̄sentit faciētib⁹ ad **Ro. i. glo.** **A**ugu. **C**onsentiūt faciētib⁹ q̄ deberēt corrigere et nō faciunt. p̄mū p̄tinet ad parētes. sc̄dm ad seipsum tūc a dños et rectores cōitatū. **N**ota tres deberēt esse pati ad mortē. s. clericū marinarū. et hoies armorū. q̄ q̄tidie sunt i piculo mortis et tñ isti sunt cōiter peiores. **I**ō dicit ap̄ls parentib⁹ ad **Ep̄. vj.** **P**res nolite ad iracūdiā supple dei puocare filios v̄ros. sed educate illos i disciplina et correctiōe dñi. **D**ico sc̄do qz in sc̄to euangelio ostendit donatio glorie. qz iō deus dat alicui suā gr̄am vt det sibi finalit̄ suā gloriā. qz gr̄a est dispositio ad gloriā habēdā. **D**avid ps. lxxxij. qz miā et veritatē diligit de⁹. gr̄am et gloriā dabit dñs. **N**ota bñ istā declarationē reddēdo singula singulis. qz p̄mutata p̄positiōe vt dicit lo gici bñ valet argumentū. qz de⁹ diligit miā. iō dabit gr̄am. qz magna ē dei miā qz p̄ctōri penitēti dat gr̄am. et qz veritatē diligit de⁹. iō gloriā dabit dñs. qz ipse p̄misit dare gloriā penitētibus. **H**odū donatiōis gr̄e declarat euangelii hodiernū di. **C**ū aut sero factū eēt. dixit dñs vinee p̄curatori. **V**oca opartos et redde illis mercedem incipiēs a nouissimis vsqz ad p̄mos rē. vbi fuit ordo p̄p̄oster⁹ vñ dicit. **E**rūt nouissimi p̄mi. et p̄mi noui. **N**ota tres declarationes hui⁹ xbi. **E**st nouissimi. **P**rima fm̄ durationē t̄p̄alē **S**ecūda fm̄ p̄ditionē mūdānalē. **T**ertia fm̄ affectionem cordialē. **D**e p̄ma sciendū qz de⁹ diuisit t̄ps. qz ē t̄ps laborādi in isto mūdo i bonis opib⁹. s. p̄nitētiē iusticie rē. **I**n alio mūdo ē t̄ps q̄scēdi illis q̄ hic laborauerūt **A**uto. **O**ia t̄ps hnt et suis spacijs trāscūt vniūsa sub celo. t̄ps nascēdi et temp⁹

moziendi. tempus plantadi. et tempus euellendi
 qd plantatum est. tempus flendi et tempus ride-
 di. et tempus plangendi et tempus saltandi etc.
Eccl. iij. Ideo christus. Beati q nunc fletis. s. p
 penitentia. quia ridebitis p gloriam **Luce. vj.**
Modo in hoc mudo sunt quidam primi. s. ad g
 tiam dei habenda. quidam vo nouissimi qui ta-
 men nouissimi erunt primi in gloria. Sicut patz
 de beato petro qui prius in tpe fuit vocatus ad
 gratiam dei et ad apostolatū q̄ stephanus. et ta-
 men stephanus fuit primus in gloria bene p tri-
 ginta annos anteq̄ petrus. Ecce quō fm dura-
 tionem tpalem sunt primi nouissimi et nouissimi
 primi. Idem potest dici de sancto andrea et d la-
 trone. ¶ **Moralit̄** habetur hic doctrina de filiis
 vestris paruis post baptismū decedentib⁹ q̄ fue-
 runt nouissimi ad gratiam q̄ parentes. Ideo illi
 non sunt flendi. sed adulti ribaldi etc. Ideo ap̄ls
 s. ad **Thessal. iij.** Nolumus vos ignorare d̄ dor-
 mientib⁹ et innocentib⁹ quiescentib⁹ vt non p̄tri-
 stemini etc. **Scda** declaratio est h̄z p̄ditionē mū-
 danalem. **Conditio** hui⁹ mūdi est q̄ illi qui sunt
 diuites honorati et in p̄speritate p̄stituti elongā-
 tur a deo. quia nimis diligunt diuitias honores
 etc. Ideo q̄si plangēdo dicit deus. **Dilectus** me-
 us. i. christianus incrassatus impinguar⁹ dilata-
 tus derelquit deum factorem suū et recessu a dō
 salutari suo **Deut. xxxij.** Sed aduersitas facit
 oppositū. qz facit p̄uerti gentes ad deum qm̄ tri-
 bulati et afflicti sunt. **Auto. Grego.** Mala q̄ nos
 hic premūt ad deum ire compellunt. **Modo** iu-
 xta p̄ditionē hui⁹ mūdi p̄sone diuites magi ho-
 norant et sunt primi in oī loco tam in ecclesia q̄
 in platea. tam in mēsa q̄ in via. paupes vo sunt
 nouissimi. quia modica mentio fit de ipsis. Sed
 in alio mudo fit totum oppositū. qz paupes q̄ sūt
 nouissimi in isto mudo in alio mudo erunt primi
 scz in paradyso. Diuites vo q̄ in hoc mudo sunt
 primi in alio erunt nouissimi. s. in inferno. sicut
 p̄z de diuite epulōe et de paup̄ lazaro **Lu. xvj.**
Tertio declarat̄ verbum predictū fm affectio-
 nem cordialem. Nam doctrina est theologie q̄
 meritum essentialē et gloria essentialis magis re-
 spondet habitui charitatis ad intra q̄ operibus
 ad extra. verbi gratia. **Sit vnus** qui fecit mul-
 ta bona opera et alius qui non fecit tot bona ope-
 ra. sed habet maiorē charitatē q̄ alit̄ et est ma-
 gis feruens in corde talis habebit maiorē gloriā
 celestem vel essentialē q̄ alter qui facit multa
 bona opera. vnde maiorē gloriā essentialē ha-
 bet. b. martinus de martyrio desiderato q̄ vnus
 martyr de martyrio p̄sumato. licz ille habeat au-
 reolam et non beatus martin⁹. **Aug.** Non nume-
 rositas operū. non diuturnitas tempoz sed ma-
 ior charitas meliorqz voluntas auget meritum.
Hoc modo sunt multi nouissimi primi et ecouer-
 so. qm̄ sunt multi religiosi qui in nouiciatu ser-

uant regulam etc. et qm̄ sunt professi totum dimit-
 tunt. Idem de sacerdotib⁹ nouis qui sunt deuo-
 ti etc. sed paulatim efficiunt indeuoti et mali et sic
 efficiunt nouissimi. Sunt alij qui incipiunt sim-
 pliciter bonam vitam et deuotam et continue au-
 gmentant. et sic isti qui erant nouissimi augmen-
 tando erunt primi. Ideo ap̄ls ad **Phil. j.** Oro
 vt charitas vestra magis ac magis abundet in
 scientia et in omni sensu vt probetis p̄ciora vt si-
 tis sinceres sine offensa non sinceres in charita-
 te etc. **Dico** tertio q̄ in sancto euāgelio ostendit̄
 distinctio vite cū dicit̄. **Multi** sunt vocati pau-
 ci vo electi. Sed est auētas in oppositum de bea-
 to iohāne euāgelista cui deus reuelauit gloriā
 qui dicit. **Vidi** turbam magnā quam dinumera-
 re nemo poterat ex omnib⁹ gentibus et populis
 et linguis stantes ante thronū dei etc. **Apoē. vj.**
Cum ergo dicit christus. **Multi** sunt vocati etc
 cum sint innumerabiles fm **Joh.** hoc p̄cordatur
 sic per distinctionē. qm̄ de electis possum⁹ loqui
 dupliciter. s. absolute vel compatiue. **Si** volu-
 mus loqui absolute sic sunt multi. sic dicit iohā-
 nes. **Si** autem volum⁹ loqui de electis compari-
 do ipsos ad damnatos sic pauci sunt electi respe-
 ctu damnatoz. sicut de manu plena arena in q̄
 sunt multa grana absolute. et pauca compatiue
 respectu illoz que sunt in litore. Sic genus hūa-
 num p̄pter multitudinē comparatur arene. vt pat-
 tet in p̄missiōe facta abrae. cui dixit dñs. **Mul-**
tuplicabo semen tuū sicut stellas celi et sicut are-
 nam que est in litore maris. **Gen. xxij.** De q̄ de-
 accepit manū plenam. quia iustoz anime in ma-
 nu dei sunt **Sap. iij.** qui absolute sunt innumera-
 biles vt dicit **Joh.** sed respectu damnatoz qua-
 si nihil sunt. **Nota** q̄ antiquitus multi damna-
 bant et solum iudei saluabant et non omnes. **Si-**
cut modo saluant solū christiani et non oēs. hoc
 maxime apparebit in die iudicij qm̄ oēs erimus i
 illa magna platea. electi ad dextraz. damnati ad
 sinistram. De hoc p̄pha **Esa.** ponit duas com-
 parationes di. **Quo** si pauca oliue q̄ remanserūt
 excuciant̄ ex oleo et racemi cum fuerit finita vin-
 demia. hi leuabunt voces suam atqz laudabunt
 cū glorificat⁹ fuerit dñs h̄nient de mari etc. **Esa.**
xxij. Querit̄ vnde est q̄ plures damnent̄ q̄ sal-
 uent̄. **Dicit** enī san. **Tho. j. pte. q. lxiij. arti. ix.**
 ad primū q̄ plures angeli p̄māserūt q̄ peccauerunt.
 sed in hoib⁹ plures oppositū verū est. **Dicit**
 enī q̄ verbū p̄hi dicentis q̄ malū est vt in pluri-
 bus. bonū vt in pauciorib⁹. intelligendū est q̄ ad
 hoies in q̄b⁹ malū p̄tingit ex hoc q̄ sequunt̄ bo-
 na sensibilia que sunt plurib⁹ nota deserto bono
 rōnis qd pauciorib⁹ notū est. In angelis aut̄ nō
 est nisi natura intellectualis. vñ nō est similis rō-
 de angelis et hoibus. **Hec** san. **Tho.** **Que** ē igit̄
 ratio q̄ plures hoies damnent̄ q̄ saluent̄. **Re-**
 sponsio q̄ ē malicia volūtatis eoz q̄ possent sal-

Dñica in Septuagesima

uari si vellent et nolunt accusando diuinam predestinationem dicentes. q non potest deficere curta men non cogat aliquem nec auferat liberum arbitrium sicut mea scientia et visio q estis hic non cogit vos esse hic. De hoc auto. **Eccl. xv.** Deus ab initio constituit hominem et reliquit eum in manu consilij sui adiecit mandata et precepta sua. Si voluerit mandata suare. seruabunt te. apposuit tibi ignem et aquam ad quod volueris porrigere manum. Ante hominem vita et mors. bonum et malum quod placuerit ei dabitur illi etc. Si dicatur. si illud quod placet homini datur. ergo omnes ibimus ad paradysum. quia omnes volumus ire illuc. Responsio hoc nego. quia licet verbo omnes velint saluari. non tamen opere seu defacto. sicut dicit illo qui dicit se ire bunnam et recipit viam nuscie etc. Sic superbus verbo dicit se ire ad paradysum. sed defacto recipit viam inferni. et sic de alijs. unde non dicit voluntas sed velletas ut dicit sanctus **Tho.** Ideo aplos. hoc bonum et acceptum coram saluatore nostro iesu qui vult omnes homines saluos fieri. **1. ad Timoth. ij.** sed homines nolunt saluari. et licet voluntas dei sit efficacior. tamen non vult cogere aliquem ut vadat ad paradysum. sed dat nobis tribulationes et aduersitates ut peruertamur. Sicut bonus pater qui alapis facit ire filium ad scholas etc. sic deus etc. Patet ergo distinctio vite quod aliqui volunt ire ad paradysum aliqui non. propter quod dixit christus. Multi sunt vocati. pauci vero electi.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Quod iustum fuerit dabo vobis **Mat. xx.** pro huius verbi declaratione iuxta intellectum quem volo tractare. Sciendum quod deus in principio fecit creaturas in triplici gradu siue differentia. Quasdam fecit omnino spirituales ut sanctos angelos qui sunt substantie pure spirituales. De quibus ps. ciiij. Qui facit angelos suos spiritus. et ministros suos ignem videntem etc. Aplos autez dicit. Qui facit angelos suos flammam ignis ad **Heb. j.** Quia ad instar flamme angeli semper tendunt sursum ad deum. quia nullum habent retractorium siue retardatiuum sicut nos retrahit corpus. **Sap. ix.** Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. **Jo christus Lu. vlti.** Spiritus carnem et ossa non habet In angelis enim non est materia proprie ut dicit sanctus **Tho. j.** parte. q. l. arti. ij. et j. scrip. dist. viij. et ij. dist. ij. et in multis alijs locis. Idem dicit ut in depotentia. et in quolibetis quolibeto. ij. et viij. et in summa contra gentiles. hoc idem dicit **Bionysius. iij. c.** de diuinis nominibus. quod prime creature sicut incorpales ita et materiales intelliguntur. Huius veritatis contrarium auicebron auctor libri fontis vite asseruit et irrationaliter. Quis er-

rorem sanctus **Tho.** ibi supra. efficaciter confutat scz in. j. parte. q. l. arti. ij. in corpore arti. Secundus gradus creaturarum est omnino corporalius ut sunt animalia irrationalia que sunt corruptibilia non solum quantum ad corpus. sed etiam quantum ad animas eorum que educuntur de potentia materie. **Gen. j.** Producat terra animam viuentem dixit de quo voluit facere animalia. Ideo totum moritur. Pro dicti intelligentia. Nota quod anima brutorum siue sensitua non est subsistens. ut dicit sanctus **Tho. j.** parte. q. lxxv. arti. ij. per totum et nullo modo est hoc aliquid. ac nullam habet per se operationem et traducitur cum semine et non est per creationem qua etiam ex causa anime brutorum desinit esse corpore corrupto. Auctoritas. Cuncta suple animalia subiacent vanitati et omnia pergunt ad unum locum. de terra facta sunt et in terram pariter reuertuntur. **Eccl. iij.** Et sicut angeli omnino tendunt sursum ad deum. per oppositum animalia tendunt deorsum ad terram quia nihil habent spirituale. Tertius gradus creaturarum quasi epilogo est homo qui est compositus de materia corporali quantum ad corpus in quo est similis iumentis et spiritua li quantum ad animam in qua est similis angelis. quam anima rationalis non educitur de potentia materie. Ideo est immortalis ut angeli. Quia anima rationalis sit incorruptibilis probat sanctus **Tho. j.** parte. q. lxxv. arti. vj. et ij. dist. xix. arti. j. et ij. contra gentiles. c. lxxviij. et lxxix. **Gen. ij.** Formauit deus hominem de limo terre quantum ad corpus. et inspirauit in faciem eius spiraculum vite quantum ad animam. ac si angelus a deo mitteret in corpore deluto formato ut ipsum regeret et gubernaret. id quantum ad corpus moritur homo ut iumentum. **Eccl. iij.** Unus est interitus hominum et iumentorum quantum ad corpus. ut dicit sanctus **Tho. j.** parte. q. lxxv. arti. vj. in solutione ad primum. sed anima est immortalis et quantum corpus moritur anima vadit ad deum reddere rationem. Reuertatur puluis ad terram unde erat et spiritus redeat ad deum qui dedit illum. **Eccl. vlti.** Sicut miles cui rex commisit castrum in medio inimicorum. quod si bene custodierit castrum premiabitur a rege. aliter punietur. Sic corpus ad instar castrum consistit in medio inimicorum in quo deus mittit spiritum tanquam militem ad custodiendum ne per portas sensuum corporaliu intrent inimici. quod si bene custodit premitur in morte alias punietur tanquam peccator et peccator. Aplos. Statutum est omnibus hominibus semel mori. quantum ad corpus. et post hoc iudicium quantum ad animam ad **Heb. ix.** in quo iudicio datur rationem de gubernatione corporis. De quo iudicio dicit christus in themate. Quod iustum fuerit dabo vobis. s. in illo iudicio. patet thema **Scd3 Aug. in lib. d. cura p mortuis agenda.** tres sunt gradus decedentium siue morientium.

Quidam sunt boni perfecte.

Quidam sunt mali peruerse.

Quidam sunt boni mediocriter. Cuiuslibet istorum dicit christus in themate. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **D**ico primo quod de morientibus quidam sunt boni perfecte. sicut sunt persone que licet peccauerint aliquando tamen prope redierunt ad deum pervertunt de peccatis penitent non solum in anno sed in hebdomada etc. et sic de alijs bonis. **I**nter quos si eorum mala et peccata ponerent in statera diuine iusticie et bona in alia. multo plus ponderaret bona quam mala. tales dicuntur boni perfecte. quibus dicit christus. **Q**uod iustum fuerit dabo vobis. **Q**ui quoniam tales decedunt statim datur illis christus gloria paradysi sine purgatorio quia iam habuerunt hic purgatorium. **A**uctas. **S**i impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est et fecerit iudicium et iusticiam vita viuet et non morietur. **Ezech.** xviii. **N**ota si impius. id est pessimus et abominabilis peccator penitentiam egerit de omnibus peccatis suis saltem mortalibus que penitentia sunt nec unius sine alterius sit remissio. ut dicit sanctus **Thom.** in prima secunde. q. lxxiiij. arti. i. et iij. dist. xvi. q. ij. arti. i. q. ij. et custodierit omnia precepta mea. scilicet in voluntate proponendo custodire. **A**ntea dicit philosophus quod recessus a termino a quo. scilicet a peccatis est accessus ad terminum ad quem. scilicet bona opera. et fecerit iudicium. scilicet in confessione. tunc confessor debet sedere. reus est peccator ideo debet se accusare seruata veritate. et fecerit iusticiam. scilicet seruando penitentiam iniusticiam. vltra viuet. et omnium iniustitiarum eius quas operatus est non recordabor. scilicet ad puniendum. **Ezech.** xxxiiij. **O**mnia peccata eius que fecit non imputabuntur. scilicet ut puniantur iterum sed quod iustum fuerit dabo vobis quantum ad gloriam. **Q**ualiter autem datur gloria personis perfectis et bonis libi declaratur per quendam auctorem allegorice sumptam **Exo.** xxiiij. **E**cce ego mittam angelum qui precedat te et custodiat te in via et introducat in locum quem prepaui. **D**octrina est theologie quod angelus malus venit in morte cuiuslibet etiam in morte christi venit lucifer qui volens capere animam christi posuit se in brachio crucis. sed a christo captus fuit et ligatus in inferno usque in finem mundi. hoc dicit expresse **Beda** super tobiam. c. vi. vbi dicit quod tobias exiuit ut lauaret pedes suos. et ecce piscis imanis exiuit ad deuorandum eum. sed apprehendit branciam eius et attraxit eum in siccum etc. **E**t exponit ipse de morte christi. quia tunc christus lauit pedes peccatorum et exiuit piscis imanis. scilicet diabolus. sed apprehendit branciam eius potestate pristinam diripiendo. **D**e hoc dicit christus. **V**enit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam **Joh.** xiiij. **E**x hoc habet doctrina clara quod diabolus venit in morte cuiuslibet. **A**b hoc fuit exempta sola virgo maria de gratia speciali **I**deo christus mittit in morte angelum bonum. **Joh.** dicit. **E**cce ego mitto angelum qui precedat te. scilicet egredientem de corpore qui ponit se ad dexteram

Persona autem si sit bona et perfecta statim sentit ibi presentiam boni angeli licet ipsum non videat quia caro impedit sed anima a carne separata statim videt ipsum et cognoscit. **E**t angelus malus stat ad sinistram qui reprehendit a bono dei. **Q**uid vis tu hic. **R**espondit. **S**pero etc. **I**deo do vobis optimum consilium faciendi orationem angelo custodienti quolibet die. **P**ro dicti intelligentia nota quod dicit sanctus **Thom.** i. parte. q. lxxxix. arti. ij. quod anime separate cognoscunt se mutuo et angelos. diues enim in inferno positus vidit lazarus et abraam. **E**t si loquamur de naturali cognitione anime separate tunc habet perfectam cognitionem de alijs a se separatis sed de angelis imperfectam et deficientem. **C**uius rationem sanctus **Thomas** ibi supra assignat. quia modus anime separate est infra modum substantie angelice sed est conformis modo aliarum animarum separatarum. modo sic aliquid intelligit secundum quod est in intelligente. est autem aliquid in altero pro modo eius in quo est. igitur anima separata habet perfectam noticiam de alijs animabus separatis et imperfectam et deficientem de angelis. loquendo de cognitione naturali anime separate. **D**e cognitione autem glorie est alia ratio. **E**t dicit sanctus **Thom.** in solutione ad primum quod anima separata quamdammodo est liberior ad intelligendum quam coniuncta in quantum per grauedinem et occupationem corporis a puritate intelligentie impeditur. et ideo separata cognoscit angelos sed non coniuncta. **S**ecundo dicit. et custodiat te in via. scilicet ab huc usque ad celum que est via longissima. **E**t secundum doctrinam communem demones sunt in media regione qui erunt ibi usque ad iudicium custodientes passum qui sunt ut athomi in radio solis. **I**deo anima indiget custodia et securitate angeli boni **D**e hoc dicit **David.** **A**ngelis suis deus mandauit de te ut custodiant te in omnibus vijs tuis. ne forte offendas ad lapidem. id est duriciam malorum spirituum. ps. xc. **P**ro dicti intelligentia nota secundum sanctum **Thom.** i. parte. q. lxxiiij. arti. iij. quo querit vtrum aer iste sit locus penalis demonum. quod demonibus duplex locus penalis debetur. scilicet aer caliginosus causa exercitandi homines usque ad diem iudicii. et infernus ratione culpe et pene. verum etiam eorum aliqui nunc in inferno sunt ad extorquendum eos quos ad malum induxerunt. sicut et aliqui boni angeli sunt cum animabus sanctis in celo. **S**ed post diem iudicii omnes mali tam homines quam angeli in inferno erunt boni vero in celo. **H**ec sanctus **Thomas** vbi supra. **T**ertio dicit. et introducat ad locum quem prepaui. **D**e quo dicit christus apostolis. **V**ado parare vobis locum **Joh.** xiiij. **P**ortarii qui custodiunt portam sunt michael pro angelis et b. petrus pro hominibus et angelus introducit animas sanctas. **C**ui sit ma-

Dñica in Septuagesima

gnium gaudium in qualibet platea angeloz. **I**ohannes christus dicit. Factum est vt moreret mendicus et portaretur ab angelis in synu abrahe **Luce. xvj.**
Nota vt portaret ab angelis. **Q**ualis honor est anime ita coronari a papa iesu. **A**utoritas **Sap. v.** Iusti impetuum viuunt et apud dñm est merces eoz. id accipiet regnum decori et dyadema speciei de manu dñi. ergo quod iustum fuerit ego dabo vobis. quoniam iusticia magna est quod ex quo homo se dat ad seruendum deo quod ipse det homini suam gloriam.
Dico secundo. quod quidam sunt mali puerse sicut illi qui sciunt tenere mala vitam pleni superbia pompa et vanitate. **I**dem de alijs peccatis quod oculis apertis vadunt ad infernum et nolunt peruenire nec redire ad deum. tales quoniam moriuntur in puncto descendunt ad infernum tam graue est onus peccatorum quibus grauantur. **J**ob. xxj. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt. **E**ccequare dicit quod iustum fuerit dabo etc. **G**reg. **A**d magna iusticia omnipotentis dei pertinet vt nunquam in alia vita careat supplicio quod in hac vita noluit carere peccato. **Q**uestio diceret aliquis. non videtur iusticia quod pro peccato temporalis vel momentaneo homo puniatur eternaliter. sed iusticia esset si tantum pro tanto. **J**uxta illud pro mensura peccati erit plagarum modus **Deut. xxv.** **I**tem **Apo. xvij.** **E**t ut glorificauit se et in delictis fuit tantum date illi tormentum et luctum. **Q**uod ergo erit iusticia quod puniantur sine fine non est sibi tantum et quantum. nunquam sufficeret quod si per diem peccauit quis quod pro diem puniatur. si pro mensem. pro mensem. si pro annum etc. **R**esponsio quod illa ratio procedit ex ignorantia vel ex inaduertentia supponeret quod quoniam peccator moritur quod peccatum finiat. imo tunc magis in peccato obstinat vel confirmat. **E**t quia illa obstinatio durabit eternaliter in peccatore. ideo etiam pena erit eterna. **Q**uia diu anima est iuncta corpori recipit conditiones corporis et corpus etiam recipit conditiones anime. **C**orpus recipit ab aia vt loquatur rocinet operetur ambulet etc. quia corpus de se nihil horum posset facere. anima autem recipit a corpore a variabilitate et mutabilitate. quia sicut corpus mutat et alterat leuiter. sic etiam et anima. quia bonus homo et sanctus potest mutari et effici malus et e converso. **Sap. ix.** **C**orpus quod corrumpit aggrauat animam. sed in morte quoniam corpus et aia separantur corpus remanet ab vna parte et perdit conditiones quas receperat ab anima. et anima ab alia parte perdit conditiones quas recepit a corpore et efficit inuariabilis et immutabilis quia non potest mutari de gratia ad culpam nec e converso. **U**n si anima damnata posset habere tantam perturbationem sicut granum synapis saluaret. sed impossibile est. quia est obstinata in malicia et peccato. ideo pena est eterna.
Nota quod peccatum angeli est irremediabile vt dicit sanctus **Tho. j. pte. q. lxvij. arti. ij. in corpore. et. ij. di. vij. q. j. ij.** **I**tem. **ij.**

di. j. q. j. arti. ij. scdm. Item de veritate. q. xx. llij arti. x. et de malo. q. xvj. qntu. Similit et peccatum damnatarum aiarum est irremediabile. Tres enim causas obstinationis demonum vbi. s. in d. veritate assignat. Notat insup sanctus **Tho. in de veritate. q. xxij. arti. vij. in solutione ad sextum quod duplex est obstinatio. scilicet. scdm quid et simpliciter. Prima est in hac vita. Secunda vero in damnatis tantum. Idem dicit ibi. s. q. xxij. arti. xj. Item dñi nati non penitent de malis que fecerunt ratione culpe sed ratione pene vt dicit sanctus **Tho. iij. di. xliij. q. j. arti. llij. q. iij. et q. ij. arti. j. q. ij. Et id est iusto dei iudicio pena damnatorum erit eterna siue perpetua.
Nota ad hanc similitudinem de duobus raptotibus quos dñs vult corrigere etc. **I**dem de anima quoniam sentit primum ictum pene obstinatur in malicia etc. **Apo. xvj. Estuauerunt homines estu magno et blasphemauerunt nomen dei habentis potestatem sup has plagas neque egerunt penitentiam vt darent illi gloriam. Ideo christus **Mat. xxv. I**bi sunt hi. scilicet mali et peruersi in ignem eternum. Iusti autem in vitam eternam. **D**e quibus dicit scriptura **Eccl. xj. Si** ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit lignum siue arbor. i. homo. **Marci. viij. U**ideo homines vt arbores ambulantes. **P**rima dieta est flozere per bonas cogitationes. **S**ecunda folia facere per bona verba. **T**ertia fructus producere. **D**e quibus **Lu. iij. christus dicit Facite fructus dignos penitentiae. H**ec arbor scinditur in morte securi mortis. **Mat. iij. I**am enim securis ad radicem arboris posita est. **S**i ceciderit ad austrum quod significat statum gratie propter caliditatem deuotionis et humilitatem diuine gratie ibi erit scilicet eternaliter. **S**i autem ceciderit ad aquilonem quod significat statum culpe et peccati mortalis propter frigiditatem. ibi erit scilicet eternaliter. ergo quod iustum fuerit dabo vobis.
Tertio dico quod quidam sunt boni mediocriter. quia non est homo qui non peccet. **Eccl. vij. Sed** pro tempore redeunt ad deum propter peccatis sed non tantum quantum magdalena. tamen ex quo fit contritio non est sine gratia gratum faciente. **S**ed penitentia est parua respectu peccatorum que fecerunt. tales quando decedunt non vadunt statim ad paradysum quia non sunt boni perfecte. nec vadunt ad infernum quia non sunt peruersi sed descendunt ad purgatorium quod est in corde terre. **I**deo quod iustum fuerit dabo vobis dicit christus. quia ibi complent penitentiam. **D**e hoc inquit dauid ps. x. **Q**uoniam iustus dñs et iusticias dilexit equitatem vidit vultus eius. **N**ota equitatem scilicet culpe et pene et e converso. et completa ibi penitentia ascendunt ad celum. **N**ota similitudinem de argentario qui nunquam ponit in opere aurum et argentum. nisi fuerit primo purificatum in fur-******

nello. Sic nec deus optimus argentarius nū
q̄ ponit in opere paradysi aurum nec argen/
tum. s. christianos qui dicunt aurum ppter gra/
tiam charitatis quam habent et argentum ppter
claritatē fidei nisi purificent primo i camio pur/
gato. ij. Eccl. ij. Igne purgat. i. purificatur auz
et argentum homines x̄o receptibiles in camio
hūiliationis. Nota receptibiles. s. passiuē vt re/
cipiantur in celo ex quo i gratia decesserūt. Apo/
stolus. Gratia dei vita eterna. vel receptibiles
actiue. quia sunt apti recipere nostra suffragia.
que intm̄ possent a viuis iuari q̄ minuis tem/
pus et pena. Sed illi de inferno non sunt recepti/
biles nec actiue nec passiuē quia sunt tanq̄ mem/
bra absca et putrida a corpore ecclesie. Ecclesia
enim est vnū corpus. cuius oculi sunt speculati/
ui. aures iudices. nares qui sentiunt odores vir/
tutum christi et sanctorū sunt deuoti. os sacerdo/
tes qui comedunt sacramenta altaris et loquun/
tur laudes dei. guttur sunt p̄dicatores quo cib⁹
spiritualis animarū transit ad nos. brachia de/
fensiuā sunt domini tpales. vterus diuites mer/
catores. tibie et pedes tangentes terram qui su/
stinent totum corpus sunt labratores ad Ro. xij
Sicut in vno corpore multa membra habemus
oia autem membra non eundem actum habent
ita multū vnū membrū sumus in christo singuli
autem alter alterius membra rē. Dic quōd quan/
do dicitur aliqua missa vel datur elemosyna p
ainma in purgatorio existēti que pro illa est. sta/
tim illa anima sentit refrigeriū et omnes in pur/
gatorio illi⁹ misse participes efficiuntur et si illa
anima pro qua dicitur non indiget statim reuer/
titur ad nos meritum rē. ps. Oratio mea in sy/
nu meo reuertetur. Quisēnt seculares primo ne
in missa faciant precium rē. secūdo vt querāt bo/
nos sacerdotes. Grego. Cum is qui displicet ad
intercedendū mittitur. irati animus ad deterio/
ra prouocatur. Sancta ergo et salubris est cogi/
tatio pro defunctis exorare vt a peccatis soluan/
tur. ij. Machab. xij. Dic contra illos qui nō cō/
plent testamēta rē. Au. xvij. Nunquid vindi/
ctam faciet deus electorum suorum clamantium
ad se die ac nocte et patientiā habebit in illis. di/
co vobis quia cito faciet vindictam illorū. et. xij
q. ij. Qui oblationes defunctorū aut negāt aut
difficiliter reddunt tanq̄ egentū necatores ex/
cōicef. Et. xij. q. ij. Qui abstulit aliquid p̄ri vel
matri. dicetq̄ hoc pctm̄ non esse homicidij par/
ticeps est. De eadem dñica. Sermo. iij.

De operarios

et redde illis mercedem Matth. xx.
Inter omnes dñicas totius anni ista
est de maiorib⁹ et sensibili noie vocatur septua/
gesima. Ratio. quia modo appropinquat temp⁹
penitentie. s. q̄dragesima que consistit in septem

hebdomadis. in qua peccatores faciunt p̄ntam
per septem opera penitentialia de septem peccatū
mortalibus pro obrinendis septem donis sp̄ri/
tūsancti et septem b̄itudinib⁹ paradysi. Ecce q̄
re dicitur septuagesima. Et d̄ euāgelio hui⁹ erit
sermo. sed primo salutē virgo maria. ¶ Uoca
oparios rē. In isto euāgelio hodierno p̄tinent
multa et magna secreta et difficultates que n̄ pos/
sunt in vno sermone declarari. Ideo modo solū
volo declarare p̄icta p̄ncipalia que sunt duo. s.
¶ Primus de vocatione temporalī.

¶ Secundus de retributione eternali.

De sc̄do dicit thema. et est verbu⁹ dei patris ad
filium eius iesum christum loquēs de iudicio ge/
nerali di. Uoca oparios et redde illis mercedem.

¶ Dico primo q̄ primus punct⁹ erit de vocatio/
ne tpali quō deus vocat aliquos ad se per bonā
vitam et p̄ntiam in hoc mūdo s̄m q̄ ipsemet de/
clarat in euāgelio hodierno p̄ talem similitudi/
nem di. q̄ erat quidam pater familias qui habe/
bat q̄ndam notabilē vineam ppter quam volēs
conducere oparios surrexit m̄e. et hora prime
exiuit in platea et p̄duxit oparios quibus p̄mi/
sit singulos denarios argenti et misit eos in vi/
neam suam. Egressus circa horaz tertiam vidit
alios stantes in platea vel foro ociosos et illis di/
xit. Ite et vos in vineam meam. et q̄ iustum fue/
rit dabo vobis. Item exiit circa sextam et nonaz
horas et fecit similit. Circa horaz x̄o vndecimā
exiit que est inter vespas et completoriū et inue/
nit alios stantes quibus dixit. Quid hic stat⁹ to/
ta die ociosi. dixerūt ei. quia nemo nos p̄duxit.
dixit. Ite et vos in vineam meam. Hic ostendit
vocationē tpalis. sed oportet p̄sus tr̄a declarare
anteq̄ intremus materiam.

¶ Primo quis est iste pater familias.

¶ Secundo que est ista vinea.

¶ Tertio que sunt iste hore prime tertie rē.

Nota q̄ hoc nomen p̄familias est ḡti casus s̄m
declinationē grecam. et numeri singularis. Iste
ergo pater familie. s. christiane est solus deus q̄
solum christiani dat hereditatē paradysi. Isto
modo nō dicit pater iudeorū agarenorū nec alio/
rum infidelū Ideo nō dicit pater familias i plu/
rali sed pater familie. scilicet christiane quam ge/
nuit in baptismo in vtero sponse sue. scilicet ec/
clesie. et christiani tanq̄ filijs dat suam heredi/
tatem. quibus dicit ipsemet. Omēs vos fratres
estis. vnus est enim pater vester qui in celis est.
Matth. xxij. Vineā huius patris familie est vi/
ta spiritualis sancta et deuota per ipsum valde
dilecta que habet tot vites quot religiosos qui
tenent vineam et non agrum. duplici differen/
tia que est inter agrum et vineam. Prima q̄ vi/
nea indiget maiori cultura et cura q̄ ager. Sc̄da
quia vinea indiget clausura siue bardica et ager
non. Sic etiā vinea sp̄ual que ē vita religiosorū

Dñica in Septuagesima

clericorum et deuotarum psonarum. **D**icitur vinea quia cum magnis laboribus et cura intram paradysum etiam habent maius salariū. Sed vita laicorum est ager qui non indiget magna clausura nec tanto labore. Sufficit eis tenere precepta dei. **P**rimo quod in suis necessitatibus non recurrant ad diuinos et sed ad christū. **S**ecundo loquantur de deo cum reuerentia et honore tanquam de domino. nec per aliquo lucro vel amico debent iurare false nec blasphemare. totum hoc est leuē ad faciendū. **T**ertio ut quiescant in dñica postquam laborastis per totam hebdomadam et audiat in missam cum silentio et cetera. **Q**uarto honorare parentes. quia etiam aialia bruta hoc faciunt ut patet de ciconia. **Q**uinto non occidere aliquem nisi per iusticiam et cetera. **S**exto non fornicari nec facere adulteriū. **S**eptimo non furum facere. quia ipse totum dimisit. **O**ctauo non falsum testimoniū dicere nec in iudicio. **N**ono non concupiscere uxorem proximi. **D**ecimo non concupiscere bona proximi. **E**cce decem precepta quia leuia sunt. **J**oh. v. **H**ec est charitas dei ut mandata eius custodiamus et mandata eius grauiam sunt. **I**deo christus. **S**i vis ad vitam ingredi serua mandata. **M**at. xix. **N**os autem religiosi quod sumus vinea indigemus maiori labore et cultura. quia non solum tenemur seruare precepta decem ut laici. sed etiam tenemur ad uota religionis et ad ceremonias. **I**tem non sufficit presbyteris seruare decem precepta. sed etiam obligantur tenere uota que sunt ordinibus annexa et facere seruitium dei. surgere de nocte ad matutinas. dicere septem horas canonicas et missam deuote. uiuere tenentur caste. quia habent tractare illud sacramentum altaris in quo est sanctū corpus christi. seruando cor mundum a malis cogitationibus. manus ab inmundis actibus et ludis. os a blasphemis iuramentis et mendacio. corpus a corruptibilibus luxurie. quia est sepulchrum christi ne proficiatur in latrina et cetera. **I**dem de laicis qui uolunt uiuere spiritualiter. quia plus facere debent quam alij laici. scilicet profiteri et coicicare frequent. orare quolibet die ieiunare sepe. **E**cce quod vinea uite spiritualis indiget maiori cultura quam ager. scilicet. vita laicorum. **P**ro ista vinea dauid orando dicebat. **D**eus uirtutum conuertere de celo et uide et visita vineam istam et perfice eam quam plantauit dextera tua. **P**s. lxxix. **N**ota in his uerbis duas differentias. **P**rima. ibi. **D**eus uirtutum conuertere. quoniam multi sunt in vinea religionis qui non tenent uitam spiritualem. propter hoc dicit deus uirtutum conuertere nos religiosos. hunc mundum. et alium. respice de celo et uide et visita. scilicet. tangendo corda ut conuertamur ad seruandum que uouimus. de illis autem qui iam seruant dicit. et perfice eam quam plantauit dextera tua. quia queibet persona spiritualis uite plantatur a deo in vinea uite spiritualis. **S**ecunda differentia que est inter agrum et vineam est quoniam vinea indi-

get clausura parietis. **A**ger non. **S**ic etiam vinea spiritualis uite clausa debet esse non curare de negotiis secularibus. nec de ammixtantibus uel familiaribus alias tempore uindemiarii. id est. mortis non inueniuntur racemi bonorum operum siue meritorum. **I**deo christus loquens de se dicit. **H**omo quidam erat paterfamilias qui plantauit vineam et sepem. id est. bardicem circumdedit ei. **M**at. xxj. quia alias uita spiritualis sine clausura non potest seruari. **I**deo dauid loquens de illis qui nimis curant de negotiis mundi dicit. **E**t quid destruxisti maceriam eius. id est. bardicam et uindemiasti eam omnes qui pretergrediuntur uiam. **P**s. lxxx. **H**oc uideendum est que hodie sunt iste in quibus paterfamilias uocat gentes ad vineam spiritualis uite ad quam uocantur ad quatuor horas. scilicet. prime. tertie. sexte et cetera. in quatuor etatibus. **H**ora prime hominis est infantia siue puericia. **Q**ui ergo iam in puericia incipiunt seruire deo orant et penitent et cetera. tales uocantur hora prime ad vineam spiritualis uite. **H**ora tertie est secunda etas. scilicet. adolescentia a quatuordecim annis usque ad uicesimum quintum. **H**oc hora uocantur qui in ista etate incipiunt bonorum uitam. **H**ora sexte. qui in iuuentute. **H**ora nona que in senectute. **H**ora uindecima qui in etate decrepita. **D**icunt. **M**iser senex sum et nullum bonum feci et cetera. adhuc recipit a domino quasi dicitur. de malis solutoibus oportet recipere et cetera. **E**cce qualiter in quatuor horis siue etatibus hominum deus uocat gentes ad vineam spiritualis uite. **A**uctoritas. **D**eus omnis gratie semper dator qui uocauit nos in eternam suam gloriam in christo iesu. **J**oh. v. **S**i queratur in qua istarum etatum est melius uocari et conuerti ad deum et incipere uitam spiritualem. **A**d hanc questionem respondet hieremias dicens. **B**onum est uiro cum portauerit iugum adolescentia sua. **Thren. iij.** **N**ota quod parentes debent nutrire filios. **D**ico secundo quod secundus punctus est de retributione eternali quod deus dabit unicuique secundum quod meretur per iusticiam dicente deo patri ad filium. **U**oca operarios. et redde illis mercedem. quod ostenditur in euangelio cum dicit. **U**m sero autem factum esset dixit dominus uinee procuratori suo. **S**ero intelligitur dies iudicii. **R**atio quia sicut sero est finis diei. sic dies iudicii erit in fine mundi cito et breuiter. **T**unc nullus uiuens remanebit in mundo. quia omnes morientur et per ignem comburentur. et statim post erit iudicium. ad **Heb. ix.** **S**taturum est omnibus semel mori. et post hoc iudicium. **I**n isto sero dicitur iudicii dominus uinee. scilicet. christus uerus deus et homo uocabitur procuratorem suum. scilicet. michaellem qui ex precepto christi procurat hanc vineam et custodit. **E**cce michael unus de principibus primis uenit in adiutorium meum. **D**an. x. **T**unc dicit iesus sibi. **U**oca operarios. et redde illis mercedem. scilicet. nunciatuue. quia deus reddet mercedem pro meritiue.

Hec vocatio erit vniuersalis citatio que fiet per michaellem quādo voce terribili clamabit. **S**urgite mortui venite ad iudiciū. Que vocatio dicitur tuba prop̄ terribilitatē vocis que audiet in celo in inferno in purgatorio ⁊ in lyngo puerorum. ⁊ statim oēs anime tam bonorū q̄ malorū venient ⁊ quelibet resumer suū corpus virtute diuina licet fuerit combustū vel a bestijs deuoratum. **B**oni autem cū magno gaudio assumēt corpora sua. sicut sponsa accipit vestem preciosā a suo sponso sibi missam ⁊ cantādo dicēt. **G**audens gaudebo in dño. ⁊ exultabit anima mea i deo meo quia induit me vestimentū salutis ⁊ indumento iusticie circūdedit me quasi sponsū decoratū corona ⁊ quasi sponsam ornātā monilibus suis. **E**sa. lxj. **D**amnati etiam tunc exiēt de inferno licet magis vellent ibi remanere. q̄ modo habent captione latam sed aīa striget in corpore fetido ⁊ ignoto ac si aliq̄s indueret tunica ferrea ignita. **V**enient etiam oēs pueri q̄ sunt in lyngo ⁊ suscitabunt in etate triginta annorū et omnes cognoscem⁹ nos. **E**cce hic vocatio vniuersalis ad eternam retributionē. **A**uto. **T**unc mitter filius hoīs angelos suos cuz tuba ⁊ voce magna ⁊ gregabūt electos suos a quattuor ventibus a summis celorum vsq̄ ad terminos eorū. **M**at. xxiii. **N**ota cū tuba ⁊ voce magna a quattuor ventibus celi quia tunc resurgent quattuor conditiones defunctorū. s. beati de paradyso. ⁊ damnati de inferno. illi de purgatorio. ⁊ pueri d̄ lyngo. **Q**uam ad scdm. **R**etributio mercedis erit quando christus dicet bonis qui erunt a dextre seu ad dexteram. **V**enite bñdicti patris mei percipite paratum vobis regnū a p̄stitutione mūdi. **E**surui ⁊ dedistis mihi manducare. **S**itui et dedistis mihi bibere ⁊c. **M**at. xxv. **T**unc boni flexis genibus christo regrādo dicent. **G**loria tibi dñe ⁊c. **Q**ui virtute glorie vel diuina ascendent cum christo ⁊ virgine maria ⁊c. osculātes manus christi ⁊ virginis marie. **E**cce mercedē quam expectamus si tenem⁹ bonam vitam ⁊ eternaliter erimus in illo honore ⁊ gloria sine alicuius defectu. **D**einde dabit salariū sed penā ⁊ dolorosam magis q̄ salariū malis qui erunt a sinistris cum vultu ⁊ facie terribili dicens. **D**iscēditē a me maledicti in ignem eternū. qui paratus ē diabolo ⁊ angelis eius ⁊c. **M**at. xxv. **Q**uia noluitis viuere s̄m meas ordinatiōes sed s̄m malas vestras inclinationes. **E**go precepi humilitatem ⁊ vos fuistis superbi. ⁊ sic de alijs. **I**deo inferne aperi os tuū ⁊ deglutire omnes impios istos. **D**ic quō infernus absorbebit eos illa pena. ideo auiso quia non dico centesimā partem pene. ideo p̄uertim⁹ ⁊ faciatis p̄niam. opamini opus vestrum ante tempus ⁊ dabit vobis mercedem in tempore suo. **E**ccl. vi. **D**eo gratias. **D**e eadem dñica. **S**ermo. iij.

Erunt nouissimi

Erunt nouissimi primi. ⁊ primi nouissimi. **M**at. xx. **V**erbum est christi ⁊ habet magnā difficultatē in theologia. **I**deo volo modo ipsum declarare. **S**ed primo salutē virgo maria ⁊c. **V**erbus p̄positum declarat primo litteraliter narrādo p̄mo historiam breuiter euangelij. **E**t q̄ in sero dñs vinee dixit p̄curatori suo q̄ in solutione serua/ret talem modū q̄ primo daret salariū illis q̄ venerunt hora undecima. deinde illis qui venerunt hora nona. deinde illis qui venerunt hora sexta. et sic de alijs. **S**ic q̄ illi qui venerunt primi. fuerunt in solutione vltimi. **O**ccasione hui⁹ p̄bole christus dicit verbum p̄positū. **E**runt nouissimi p̄mi. ⁊ primi nouissimi. **M**odo restat difficultas ad declarandū quō intelligē verbum predictū. **E**runt nouissimi primi ⁊c. **P**ro cuius declaratione sciendū q̄ hoc verbum. **E**runt primi nouissimi ⁊c. habet veritatem s̄m tres intellectus. **P**rimo s̄m durationem temporalem. **S**ecundo s̄m p̄ditionem mūdialem. **T**ertio s̄m affectionem cordialem. **Q**uam ad primū. **P**redictum verbum est v̄z s̄m durationē temporalem. pro quo sciendū q̄ deus diuisit totum tempus in duas partes. s. in tempus merendi. ⁊ in tempus p̄miandi. **T**emp⁹ merendi est in hac vita ⁊ durat q̄diu durat p̄sens vita in quo meremur per opera iuste patientie iusticie ⁊c. **T**empus p̄miandi est in alio mūdo. qz ibi non est tempus lucrandi aliquid. **Q**uia licet sancti qui sunt in paradyso faciant multa bona opera ⁊ virtiosa. tamen illa non sunt ad meritū gratie sed sunt in p̄miū ⁊ salariū glorie. **D**e his duabus partibus temporis auctoritas. **T**empus flendi. tempus ridendi. tempus plangendi. tempus saltādi. tempus belli. tempus pacis ⁊c. **E**ccl. iij. **N**ota tempus flendi. s. peccata est in h̄ mundo per p̄tritionem ⁊ mala p̄mi per compassionem. plagas christi per deuotionem. ⁊ paradysum per desiderium ⁊ p̄templationem. **T**empus ridendi erit in alio mundo in gloria vbi nō est fletus imo absterget deus omnem lachrymā ab oculis sanctorum. **A**po. viij. **I**te tempus plangendi est in hoc mundo. **Q**uidam plangūt mortem filiorum. vxor mortem viri ⁊ econuerso. q̄dam bonorum amicos. quidam plangunt tempus perditum in quo nullum bonū fecerunt dī. **M**iser ego sum religiosus ⁊ sunt. xxx. anni q̄ habitū porto ⁊ nullū bonū feci ⁊c. **I**te de p̄sbyteris ⁊ laicis. **T**empus saltādi erit in alio mūdo vni saltū siue choream faciūt sancti patres patriarche cū quib⁹ tripudiāt p̄sone que fuerunt misericordes. **A**lium modo faciūt p̄p̄he cū q̄b⁹ tripudiāt deuoti. alium apli cū charitatis. alium martyres cū penitētib⁹. alium virgines cū p̄tinētib⁹. **E**ccl. i. **P**ascē inf̄ lūta sepi⁹ choreis x̄ginū sp̄s

Dñica in Septuagesima

Decorus gloria sponsis q̄ reddēs p̄mia. quocūq̄
pergīs virgines sequūt atq̄ laudib⁹ post te ca-
nentes cursitant hymnosq̄ dulces p̄sonāt. **Tē-**
pus belli ē est in hoc mūdo in quo oportet nos
bellare contra mundū per patientiā qm̄ mūdus
dat tribulationes aduersitates derisōes bonis
personis. **Secūdo** contra carnē per abstinentiam.
Caro enī bellat dando malas inclinatioēs ⁊ de-
sideria ⁊c. sed vincit abstinentia. **Tertio** ⁊ demo-
nem per humilitatē. quia sicut ipse est damnat⁹
per sup̄biam sic vellet q̄ omnes essem⁹ sup̄bi vt
cum eo essemus damnati sed vincit humilitate.
Tempus pacis est in alio mūdo ⁊ quietis. **Au-**
to. Sedebit populus meus in pulchritudine pa-
cis ⁊ tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta
Esa. xxxij. Ecce quō deus diuisit tempus in tē-
pus merendi in hoc mūdo. ⁊ in tempus p̄mian-
di in alio mūdo. **Auctas** christi in qua ponit se-
ptem merita huius mūdi q̄bus corrūdent septē
p̄mia seu beatitudines in paradiso. **Mat. v.**
di. **Beati** paupes spiritu. qm̄ ipsoꝝ est regnū ce-
lorum ⁊c. **Paupes** spiritu sunt illi qui despici-
unt oīa bona mūdāna. etiam si sint diuites non
ponunt ibi cor. nec spem. sed seruiūt sibi de diui-
tijs in necessitatib⁹ ⁊ non in vanitatib⁹. **Alij** di-
cuntur etiam paupes spiritu in maiori gradu si-
cut sunt illi qui p̄pter deū dimiserunt oīa q̄ ha-
bent ⁊ possunt habere. vt sancti apostol. **Chri-**
stus dicit q̄ ipsoꝝ est regnū celoz. **Ecce** premiū
Secūdo beati mites. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi posside-
bunt terram. s. v̄luentū. **Ecce** premiū. **Mites**
sunt illi qui nolunt facere pompam in ornatu ve-
stitū nec scutiferis nec eq̄s. sed in corde ⁊ in ore
et in gestu sunt simplices. **Tertio** beati q̄ esuriūt
et sitiunt iusticiam. quia alias gens se occideret
sed qm̄ vident illū suspensum p̄pter furtum ⁊ il-
lum propter homicidiū ⁊c. **Dicūt.** cauebo a tali-
bus. **Prop̄** hoc dñi t̄pales qui faciunt iusticiā
habent hic magnū meritū. ⁊ in celo habent ma-
gnū premiū. qm̄ ipsi saturabunt. **Quarto** beati
qui lugent. scz peccata. **Ecce** meritū. qm̄ ipsi cō-
solabunt. **Ecce** premiū. **Quinto** beati misericor-
des. quia ad instar seminatoris in t̄pe messis. scili-
cet die iudicij metent. qm̄ ipsi misericordiā conse-
quent. **Sexto** beati mūdo corde. s. ab odio ran-
core inuidia mala volūtate a malis desiderijs. q̄
niam ipsi deum videbūt. **Septimo** beati pacifi-
ci. i. pacem faciētes cū inimic. **Dicit** Aug. in li.
de sermone dñi in monte. q̄ hoc meritū est mai⁹
ideo premiū corrūdens est mai⁹. qm̄ filij dei vo-
cabunt. **Octauo** beati qui persecutionē patiuntur
propter iusticiam. **Ecce** meritum. qm̄ ipsoꝝ
est regnū celoz. **Nono** beati estis cum maledi-
xerint vobis homines ⁊ dixerint omne malum
aduersum vos mentiētes propter me. **Gaudete**
et exultate. qm̄ merces vestra copiosa est in cel.
Mat. v. **Secūm** ergo durationē ⁊ t̄palem qui in

hoc mūdo nouissime incipiunt mereri ⁊ in alio
mūdo premiantur p̄mi. si p̄mi ex hac vita dece-
dunt. ideo dicit. **Erunt** nouissimi p̄mi. s. in glo-
ria. ⁊ p̄mi in merito nouissimi in premio. verbi
gratia. **Quis** primo incepit mereri ⁊ esse in serui-
tio christi. **Petrus** ap̄ls vel latro. **Certum** est q̄
petrus qui iaz incepit in p̄ncipio p̄dicatiois chri-
sti. latro autem in fine. tamen latro fuit primus i
gloria. quia eadem die fuit in paradiso ⁊ habu-
it paradysum. ⁊ petrus stetit adhuc per. xxx. an-
nos. **Idem** de virgine maria ⁊ beato stephano
cum stephanus fuit prim⁹ in gloria q̄ virgo ma-
ria. **Idem** de iohanne euāgelista qui fuit de pri-
mis discipulis christi ⁊ de paulo qui fuit de vlti-
mis. q̄ post ascensionē christi adhuc p̄sequeba-
tur christianos ⁊ tamen paulus fuit prior iohā-
ne in gloria bene per. xx. annos. **Idem** de nobis
vnus religiosus erat qui seruiuit christo. xl. an-
nos vel. l. seruādo regulam vota cerimonias. et
vnus hodie profitef ⁊ moritur in sanctitate. iste
qui fuit nouissim⁹ in merito erit tamen primus i
premio in gloria. **Idem** de presbyteris ⁊ laicis.
quot sunt in mūdo qui tenent sanctā vitam amo-
re quoz deus sustinet munduz. quia alias diu-
fuisset p̄sumptus forte propte peccata inhabitā-
tium. **Patet** hoc pulchre **Gen. xvij.** quia si de-
cem iusti fuissent inuenti in sodomis ⁊ gomorra-
pep cisset oibus. **Ait** enim. prop̄ decem non de-
lebo eos. **Tales** aliqñ diu dño seruiūt. ⁊ hodie
baptizatur infans ⁊ morit. ille est primus in glo-
ria. **Ideo** tales non sunt flendi qui p̄spero nau-
gio p̄cedunt vos ad portum salutis. **i. Thessal.**
iiij. **Nolumus** vos ignorare de dormientib⁹ vt
non p̄tristemini sicut ceteri qui spem non habēt
ergo p̄m durationē temporalē erunt nouissimi
primi. **Dico** secūdo q̄ predictū verbum ē ve-
rum p̄m p̄ditionem mūdānalem. **Conditio** mū-
danalis est q̄ p̄speritas. s. diuitiarū honoz ⁊ di-
gnitatum ⁊c. elongat ⁊ retrahit hominem a deo
intm̄ q̄ ille qui est in prosperitate obliuiscit deū
Nota ad hoc similitudinē de illo qui cuz ma-
gnis delectationib⁹ ⁊ laboribus enutrit falconē
per tres vel quattuor annos ⁊ aliquotiens fugit
nec vult ad dñm redire qm̄ ab ipso vocatur. ⁊ h̄
ideo est. quia habz stomachum plenū. **Ita** ē ho-
die in mundo de multis. deus nutrit personas
diuites quibus dat prosperitates diuitias ⁊c.
quia nullus potest ista dare nisi deus. dominus
pauperem facit ⁊ ditat humiliat ⁊ sublimat. nul-
lus dicat q̄ habeat p̄p̄ijs laboribus. quia mul-
ti sunt qui laborant qui tamen nihil lucrantur.
deus dat totum. **Et** multi quando sunt pleni re-
cedunt a deo. **Ecce** fugam. ideo sunt pauci diui-
tes deuoti in mundo. quia talis est p̄ditio p̄spe-
ritatis mūdānae ⁊c. **Aucto.** **Incrassar⁹** ē dilec-
t⁹ ⁊ recalcitrauit. **incrassar⁹** impinguar⁹ dilata-
tus d̄: reliq̄t deū factorē suū ⁊ recessit a dō saluta

ri suo Deuſ. xxxij. Nota in crastatus. ſ. delitijs impinguatus diuitijs. dilatatus. ſ. honorib⁹ officijs dignitatib⁹ ꝛc. ſo dreliaq̄ deũ factorẽ suum ꝛc. p̄ mūdānalẽ p̄ſperitatẽ. **S**poſitũ facit adũſitas que facit hoĩem venire ad deũ. ſicut tribulatio infirmitas p̄ſecutio paup̄tas ꝛc. **Q**m̄ ſicut falco plen⁹ recedit a dño ſuo. ſed qñ eſurit ſtatiz venit ad manũ qñ vocat a dño. **S**ic diues plenus recedit a dño. ſed paup̄ ad primã vocem qñ vocat a dño. ſ. in p̄dicatiõẽ. vel alias ſtatim venit conteriſ p̄ſiteſ ꝛc. **S**implices ſtatim p̄uertũtur ad deũ ſed diuites mime. **N**ũ poteliſ dicere ꝛ p̄dicare. **E**cce qualẽ habet aduerſitas cõditionem ꝛ efficacĩã que facit venire hoĩem ad deũ qd̄ patet ad oculũ. **E**rat vn⁹ ſcutifer iuuenis fortis ꝛ robuſt⁹ q̄ totũ tps ſuũ expẽdit eq̄tando rapiendo ſurãdo ꝛc. ſed qñ capiſ ꝛ ſniaſ tunc p̄ſiteſ ꝛ perit veniam penitet ꝛ dolet. **S**ic **B**ala que nos hic premũt ad deũ ire compellũt. modo ſm̄ p̄ditionẽ mūdānalẽ in mũdo ſunt p̄rimi reges p̄ncipes duces comites barones papa cardinales p̄lati ꝛc. **N**ouiſſimi autẽ ſunt paupes ſimplices p̄ſone in omĩ loco tam in eccleſia q̄ in platea ꝛ in via ꝛ in meſa ꝛc. **S**ed apud deũ ſunt p̄rimi. qz aduerſitas facit ipſos ire ad deũ. **E**t p̄mi ſm̄ mũdũ ſunt nouiſſimi apud deũ. qz p̄ſperitas elongat ipſos a deo. **E**cce quõ ſunt nouiſſimi p̄mi ꝛ ecõuerſo ſm̄ mũdi p̄ditionẽ. **D**e b̄ dabo vobis miraculũ ꝛ exẽpluz ſacre ſcripture qd̄ chriſtus p̄dicauit de diuite epulone. ꝛ de paup̄e lazaro **L**u. xvj. **Q**m̄ paup̄ mendic⁹ lazaro q̄ ſm̄ mũdũ erat nouiſſim⁹ apud deũ fuit p̄mi⁹. **D**e diuite q̄ ſm̄ mũdũ erat p̄mi⁹. ſed ſm̄ deũ fuit nouiſſim⁹ in inferno. **F**actũ eſt autẽ vt moreret mẽdicus ꝛ portaret ab angel⁹ in ſynu abrae. **M**ortuus eſt autẽ ꝛ diues ꝛ ſepult⁹ eſt in inferno. **E**xẽplũ aliud fuit de dauid ꝛ fr̄ib⁹ ſuis. **J**. **R**eg. xvj. **Q**m̄ deus voluit dare regẽ p̄plo iſrael. **D**ixit deus ſamueli p̄phe q̄ iret in ciuitatẽ bethleem ad yſai q̄ habebat multos filios dicẽs q̄ vngeret in regem vnũ de filijs ſuis. ſ. illũ quem ſibi oñderet. **N**ota yſai vocauit aminadab ꝛ alios ſex ſucceſſiue. vltimo v̄o ex iuſſu ſamuelis dauid. **E**t tũc ait dñs. **S**urge ꝛ vnge eũ ipſe eſt eni. **N**ota h̄ſtorĩã qz pulchra. **S**aul fuit eiectus d̄ regno. coram dño vitim⁹. corã mũdo primus **D**auid v̄o p̄mi⁹ coram dño. abiect⁹ mũdo. **E**t dic quõ p̄rimi erũt nouiſſimi ꝛ ecõuerſo ſm̄ p̄ditionẽ mũdi. **S**up hoc ſancti doctores dāt vnã ſimilitudinẽ talem. ſ. de falcone ꝛ gallina. quia falco q̄ diu viuũt ſeruãt diligent̄. **N**ota p̄actice ꝛc. **S**poſitũ eſt de gallina ꝛc. que nõ p̄mittitur intrare camẽrã dñi. ſed poſt mortẽ mutat̄ ſors qz gallina eſt prima ꝛ portat̄ cum magno honore inter duas ſcutellas argẽteas corã dño. **F**alco autẽ eſt nouiſſim⁹. qz p̄icitur in ſterq̄linio. **I**dẽ in p̄poſito de diuite ꝛ paup̄e ꝛc. **M**oraliter

nota hic pro diuitib⁹ vt caſtodiant ſe ꝛ caueant a peccatis taliter q̄ ſicut ſunt p̄mi in hoc mundo ſunt etiam p̄mi in alio coram deo. **Q**m̄ diuitie v̄l ſunt acq̄ſite iuſte v̄l iniuſte. **S**i iniuſte debet reſtitui. ſi iuſte debent in neceſſitatib⁹ expendi. et non in vanitatib⁹. ſed facere ex ipſis opa miſericordie ꝛ pietatis ꝛc. **I**dẽ ſi es in magno honore p̄ſtitutus cogita q̄ es imago dei cui ſit honor dicendo. **N**on nob̄ dñe non nobis. ſed noi tuo da gloriã ꝛc. **I**dẽ de delitijs de quibus potes reſpere ſm̄ ſtatũ tuũ ſed non tranſcẽdere limites p̄ceptoz dei. **N**ota de quolibet ſtatu libitum. **P**aupes autẽ qui in hoc mũdo nõ habent delectatiões magnas ſed anaritudies miſerias ꝛ paup̄tates. ſi iſta recipiũt cum ſalſa patientie. **L**icet in hoc mũdo ſint nouiſſimi. i alio mũdo apud deũ erunt p̄rimi in gloria. **I**dẽ dicit ſcriptura ſancta. **G**lorieſ humilis in exaltatiõẽ ſua. diues autem in humilitate ſua. qz ſicut flos ſeni tranſibit. **E**xortus eſt eni ſol cum ardore et arefecit ſenũ ꝛ flos eius decidit ꝛ decore vultus eius deperijt. ita ꝛ diues in itinerib⁹ ſuis marceſcit. **B**eatuſ vir qui ſuffert temptationẽ qz cuz p̄batus fuerit ſup̄. patiens accipiet coronã vite **J**aco. j. **D**ico tertio q̄ verbum p̄poſitũ eſt v̄z ſm̄ affectionẽ cordialẽ. **D**octrina eſt cõmunis ſanctoz doctoz in theologia. **Q** meritum gratie in hoc mũdo ꝛ premiũ glorie in alio. magis venit ex affectiõẽ cordis ꝛ feruore ſp̄ũ q̄ ex mlt̄ p̄multiplicatiõẽ bonoz operũ. q̄to eni homo plus h̄z vel minus de charitate tanto eſt p̄mi⁹ vel nouiſſim⁹ ſiue maior vel minor apud deũ. verbi gratia. ſint duo quozum vnus facit magna opa penitentialia ieiunãdo orando magnas elemoſynas dando ꝛc. tamen non facit iſta cum maḡ affectione cordis ꝛ feruore ſpiritus. licet ſit i gratia dei. tamen non eſt ita inflammatus charitate vt oporteret. alter autem non facit tot bona opera ſed ſolum ſeruãt ieiunia eccleſie p̄ſitetur ꝛ cõmunicat ſemel in anno in paſca. audit miſſam in dñica ſolum facit aliquas elemoſynas. ſed iſta opera facit cum magna affectione cordis ꝛ feruore ſpiritus ꝛ cum magna charitate. ita q̄ tot⁹ videtur ignitus. **D**e hiſ duobus quis habebit maius meritum gratie hic ꝛ in alio mũdo maius premiũ glorie. **D**ico q̄ iſte ſecũduſ quia meritum eſſentiale ſeu p̄ncipale non computat̄ ſm̄ multiplicatiõẽ ſiue multitudinẽ operũ vel durationẽ temporis ſed maiorem vel minorem charitatem. **A**ug. **N**on numeroſitas operuz nõ diuurnitas temporũ. ſed maior charitas meliozqz voluntas auget premiũ. **E**t hoc patet quõ ſunt multi nouiſſimi p̄rimi ꝛ p̄mi nouiſſimi ſm̄ affectionem cordialez. ꝛ multi incipiunt ſeruire cuz maḡ feruore. vt bear⁹ **A**nthoni⁹ q̄ iſto reſpectu dicũt p̄mi. q̄ paulatim dimittũt vt religioſi i nouiciatu ꝛ p̄byteri ꝛ laici iuuenes. ſ. qñ ſunt anti-

Dñica in Septuagesima

qui et senes nullam habent deuotionē. **D**iuertate dierū maloz **D**ñi. xij. Sunt aliq̄ qui tepide et frigide incipiūt seruire deo. sed paulatim ascendūt et augmentant̄ in seruitio dei et in seruoze spūs. hi ergo qui sunt nouissimi s̄ affectio nem cordialem efficiunt̄ primi per spūalem diligentiā et seruoze. **E**ri illi qui erant primi efficiunt̄ nouissimi per negligentā et in deuotionez. **I**deo ap̄ls ad **R**hil. j. **O**ro vt charitas vestra magis ac magis abundet in scientia et in oi sensu. **I**deo dico vobis miraculum de sophia. cui tradebant clauem ecclesie **C**onstantinopo. et bob⁹ deficientib⁹ dedit herbam cū magna affectione cordis et seruoze spiritus. **I**deo completa ecclesia fuit inuenta scriptura in liminari dicte ecclesie de litteris aureis sophia me fecit. ecce quō totum opus fuit sibi attributū et non illis qui dederunt tot̄ milia floren. sed sine magno seruoze. **P**atet ergo quō intelligit̄. **E**runt nouissimi p̄mi. et primi nouissimi.

U De eadem dñica. Sermo q̄ntus.

Singulos denarios accipiētes murmurabāt **M**at. xx. Sermo noster erit de difficultate et subtilitate verbi p̄positi. **M**ateria p̄tentionis et deuotiōis pro p̄sonis deuotiō et bone instructionis pro oibus. sed primo salutetur virgo maria rē. **S**ingulos denarios rē. **P**ro declaratione difficultatis theologice tacte in verbo p̄posito oportet dicere p̄bolam euāgelij breuiē. q̄ intellect⁹ litteralis siue historialis est fundamentū intellectus spūalis. **D**icat̄ historia ad litteram de illis q̄ murmurabāt dicit̄ thema. **S**ingulos denarios accipiētes murmurabāt. **M**odo veniam⁹ ad difficultatē theologice. hec similitudo christi ostendit quō christus dat salariū glorie bonis p̄sonis et deuotis que laborāt diligenter in vinea ecclesie militantis p̄ bonam vitam. **M**odo ē difficultas in hoc q̄ dicit̄ **S**ingulos rē. **I**n q̄ apparet q̄ non dat nisi vnū denariū cuiuslibet et nunqd̄ p̄ tanto et tam longo seruitio non dat plus. **S**ecūda difficultas q̄ videt̄ q̄ omēs sint eq̄les in p̄mio glorie. **T**ertia difficultas est in hoc q̄ dicit̄ murmurabāt. s. vn⁹ de alio. et nunqd̄ in p̄adyso ē murmur vel inuidia. **H**as tres difficultates volo nūc declarare. **Q**uō ad primū cum dicit̄ **S**ingulos denarios accipiētes. **S**ciēdum ē q̄ iste denari⁹ que de⁹ dat bonis oparijs in fine diei mūdi. s. vite t̄pis ē p̄adysus siue gloria eterna. **H**ūc denariū dat de⁹ bonis oparijs religiosi q̄ diligēt laborauerūt in vinea religionis ecclesie. p̄sbyteris q̄ fidelit̄ laborauerūt in vinea ecclesie. et bonis laicis q̄ fidelit̄ laborauerunt in vinea christianitat̄ p̄ bonam vitam. **G**loria p̄adysi dicit̄ denari⁹. propter q̄tuor q̄ sunt in denario q̄ illā gloriā significāt. **P**rimū est scri-

ptura. scdm̄ est figura. tertiu⁹ est circularura. q̄rtum est sonus. **Q**uō ad primū. **S**criptura que est in denario significat gloriā anime beate que statim q̄ intrat paradysum habet noticiā et scientiā clarā de oibus scripturis mundi. etiam si in hoc mūdo fuerit rusticus siue pastor rudis. et sicut scriptura est in vtrāq̄ pte denarij sic statim anima beata habet vtrāq̄ scientiā. s. de deo et de creaturis. q̄ subito aia habet scientiā de sancta trinitate de patre et filio et spiritu sancto. **I**tem ex alia parte videt̄ statim iūctiōnem hūanitatis christi cum diuinitate. **T**ūc dicit̄ aia. **N**unq̄ potui istud intelligere vsq̄ modo. videt̄ etiam christum in hostia p̄secrata sicut nos videmus imaginē nostrā in speculo quam nos non videm⁹ modo nisi per fidē. **T**ūc dicunt anime beate sicut audiuim⁹. s. predicare in mūdo sic vidimus in ciuitate dñi. **E**cce scriptura vnus partis denarij. **E**x alia parte aia habet scientiā creaturarū oium artium et scientiarum mūdi. etiam si sit anima vnus pueri vnus diei statim scit totam grāmaticā et logicā rē. plus q̄ aliquis phoz sciuit vnq̄. **S**cit oēs naturas et proprietates aialium vnus pisciū lapidum herbarum fructuum et elementoz stellarū. cognoiscit omnes angelos et noia eoz et sanctorz. **S**rego. **Q**uid est qd̄ non videat qui videntē oia videt. ergo benedictus ē ille qui studet in libro bone vite. **N**ulli vadunt ad studia diuersa. x. xij. vel xij. annis. et tamen parū acquirūt de scientiā. sed in paradyso subito habet. **P**atet ergo quō denari⁹ significat illam gloriā p̄pter scripturā vtriusq̄ partis. **A**uctas. **V**incenti dabo māna absconditum et dabo illi calculū candidū et in calculo nomen nouū scriptum qd̄ nemo scit nisi qui accipit **A**poc. ij. **M**ora vincenti. s. occasiōes mūdi inclinationes carnis et temptatiōes diaboli. **D**abo māna absconditū et significat delectatiōes glorie que nūc nobis abscondite sunt. sed dauid sensit q̄ dixit. **E**t magna multitudo dulcedinis tue dñe quā abscondisti timētib⁹ te. loquit̄ de timore filiali rē. **E**t dabo illi calculū. s. margaritā siue perlā p̄ciosā lucentē. i. scientiā clarā absq̄ obscuritate aliq̄. **E**t in calculo nomen nouū scriptum. s. sciam oium sciarū. **S**ecundo q̄rtum ad figurā imaginis que est in denario significat gloriā corpis quam habebit in die iudicij. quia sicut corpora laborauerūt simul cū aiaibus in vinea christi in bonis opibus. ita non solum aie sed etiā corpi vult dare gloriā. p̄pter h̄ iudicio generali resurgent oia corpa vt recipiāt claritatē. **Q**ualis gloriā erit et q̄lis delectatiō q̄ gloriā aie redūdabit in corpus. **I**tem imago regis que ē in denario habet coronā in capite cū quattuor lilij que significāt quattuor dotes corporis gloriozi. s. p̄ma erit impassibilitas. modo modica spina siue lapis nos cruciat. sed tūc cor-

pus erit impassibile sine aliqua passiōe quia nec ignis nec aqua etc. **S**ecunda erit claritas. modo vnus est niger alius albus etc. sed tunc iusti fulgebunt sicut sol. imo plus. **T**ertia erit agilitas. modo habemus corpora grauiā. quia vix possumus nos portare. sed tunc erunt leuia ad instar mentis quae subito etc. **Q**uarta erit subtilitas. modo leuiter impedimur ne transeamus. sed tunc a nullo poterimus retineri quoniam transeamus quocumque voluerimus ire. **E**cce quid significat imago regis cum corona in denario. **I**deo dicit dauid in persona christi resurgentis. **R**efloruit caro mea. **I**dem erit de nobis in resurrectione generali. **I**ohannes apostolus. **M**ostra pueri satio in celis est. scilicet quantum ad gloriam animarum. **U**bi et saluatore expectamus dominum nostrum iesum christum qui reformauit corpus humilitatis nostre figura tum corpori claritatis sue etc. ad **Phil.** iij. **T**ertio quantum ad circulatoriam siue rotunditatem que est sine principio et sine fine in denario que significat perpetuitatem glorie. quia illa gloria non dat ad dies mensum siue ad annu sed impetuum. **I**n hoc mundo seruiunt serui et ancille ad certum tempus pro certo salario. non sic deus. sed vult quod homo seruiat ei de tota vita sua et ipse dat salariu glorie eternitatis. **I**ohannes dicit christus in die iudicii. **I**bi sunt hi in suppliciu eternu. iusti autem in vitam eternam. **M**at. xxv. **Q**uarto quantum ad sonu denarii. denarius significat officiu quod erit in gloria. non quod ibi erit officiu sartorum pellificu et sic de alijs. sed solum erit ibi officiu ecclesiasticorum. scilicet laudare deum sine tedio et ipsum benedicere. **D**avid. **B**eati qui habitant in domo tua domine. in secula seculorum laudabunt te. **E**t his quattuor gloria paradisi dicitur denarius. **Q**antum ad secundam difficultatem cum dicit. singulos denarios accipientes. videtur ergo quod omnes sint equales in premio glorie. maxime quia dicit euangelium. hi nouissimi vna hora fecerunt et pares illos nobis fecisti. **R**espondeo et dico quod in gloria non sunt equales. imo est ibi magna differentia et diuersitas. **U**nde christus dixit de iohanne. **I**nter natos mulieru non surrexit maior iohanne baptista. **Q**ui autem minor est in regno celorum maior est illo. **M**at. xj. **E**t quibus verbis patet. quod non omnes sunt ibi equales. imo alii qui sunt ibi minores alii maiores. **Q**uare ergo dicit. singulos denarios accipientes. **P**ro huius verbi declaratione nota. quod licet sol equaliter tangat omnes sibi presentes non tamen equaliter omnes sentiunt eius calorem. quia non sunt omnes equales in complexione ne equaliter induti. nec equaliter iuuenes vel senes. ita est in paradiso. quia licet omnes habeant eundem denariu glorie. non tamen sunt equales omnes beati imo sicut in hoc mundo cum minori vel maiori diligentia et charitate seruiuerunt christo. sic habent minorem vel maiorem gloriam in paradiso. **S**ol enim iusticie christus deus noster. equaliter tangit omnes sed ipsi non sunt equaliter beati. **S**icut luna et omnes

stelle recipiunt claritatem a sole. sed ut clare patet ad oculum non omnes equaliter illuminant. quia plus recipit luna de claritate solis quam alie stelle et sic de alijs. **S**icut quod diuersae conditiones et proprietates stellarum sunt. ita de sole iusticie et de sanctis. quia non sunt omnes equales in meritis. ideo nec in gloria. **I**ohannes dicit apostolus. **S**tella differt a stella in claritate. sic et resurrectio mortuorum. **J**ad **Cor.** xv. **N**ota aliam similitudinem de rege plures filios habente. quorum vnus est paruus quinquaginta annorum. alius decem alius duodecim. alij sunt magni quos rex induit omnes de eodem panno precioso de auro. **C**ertum est quod plus ponit de panno in veste filij maioris quam minoris. tamen omnes sunt contenti de suis vestibus. nec vellent permutare licet plus de panno sit in vna quam in alia. **I**dem de veste glorie. **Q**uidam sancti sunt minores quamdam maiores. quos omnes deus induit de eadem pecia panni preciosissimi glorie sed vnus habet plus quam alij sicut in quibus habuit hic maiorem charitatem melioremque voluntatem. non credatis quod est maior in genere vel scientia vel diuitijs vel potentia sit maior in gloria. sed qui fuerit maior in charitate dei et proximi. **A**ugustinus. **M**aior charitas melioremque voluntas auget meritum. **Q**antum ad tertiam difficultatem cum dicit. et murmurabant. **A**n in celo vnus murmurat pro alio. **R**espondeo quod non quia inter eos nulla est inuidia sed amor et caritas quare ergo dicitur thema. **S**ingulos denarios accipientes murmurabant. **P**ro cuius declaratione sciendum quod murmuratio est secreta locutio que fit contra aliquem duplici ratione. vel ex indignatione vel ex admiratione. **E**t indignatione murmurat quicquid quicquid precipit alicui aliquid de quo reputas se iniuratum murmurat. vel ex admiratione sicut quicquid dicitur de aliquo. **B**enedicere deus et quod ascendit in magno honore vel dignitate vel diuitijs. non est diu quod erat pauper. **P**rima murmuratio est peccatum. **S**ecunda non. **D**e ista murmurati distinctione **A**ugetas de iudeis pro christum murmurantibus. **Q**uidam ex admiratione dixerunt pro certo hic homo bonus est multa bona opera facit et multa mirabilia pro certo sanctus homo debet esse. **S**ed alij ut pharisei murmurabant ex indignatione dei. quod habebat spiritum familiarem virtute cuius eiciebat demonia etc. **A**ugetas. **M**urmur multus de eo erat in populo. **E**t distinguit. **Q**uidam enim dicebant quia bonus est. alij autem dicebant non. sed seducit turbas. **N**emo tamen palam loquebatur de illo propter metum iudeorum **J**oh. viij. **M**odo respondeo ad difficultatem. **I**n hoc mundo est murmuratio ex indignatione propter inuidiam. **S**ed illi de quibus dicit euangelista. **S**ingulos denarios accipientes murmurabant. **I**hec murmuratio est mala. pro qua dicit scriptura. **O**ia facite sine murmuratiōe ad **Phil.** ij. et **Sap.** j. **C**ustodite vos a murmuratiōe que nihil prodest. **I**n paradiso autem non est murmuratio ex indignatione sed ex admiratione quoniam beati vident aliquem qui mo-

Dñica in Septuagesima

do incepit seruire do & moit in gra & chris^{to} dat sibi gloriā. dicunt sancti. **B**ndictus de^{us} iste vixit in peccatis magnis. xxx. vel. xl. vel. l. annis et modo nouit puerus habet tantam gloriā. **C**redatis q^{ue} isto modo sancti loquebant de pau lo aplo admirantes cum fuisset tam magnus p/ secutor christianoz & modo sit tam magn^{us} in pa radiso. **I**dem d^{icit} beato mattheo prius vsurario & c. **I**dem de magdalena cum sint q^{uod}plures vir/ gines in paradyso que non habent tantam glo/ riam que admirantes dicunt. **B**ndictus deus qui fecit istam conuerti & exaltauit. hec murmu ratio sancta & bona sic intelligit. **S**ingulos de/ narios accipientes murmurabāt. s. ex admirati/ one & non ex indignatione. // **D**eo gratias.

// **D**e eadem dñica. Sermo. vi.

Multi sunt voca

Multi sunt voca ti pauci vo^{ci} electi. **M**at. xx. **I**nt^{er} alias difficultates & subtilitates sancti euā gelij ista thematis est de maiorib^{us}. s. de multozū vocatione & de paucoz electioe. **T**ria sunt que dant magnā difficultatē verbo thematis pposi to. s. **R**euelatio diuinalis. **A**ugmentatio natu/ ralis. **P**redestinatio eternalis. **D**e primo q^{ue} ver bum ppositum habet difficultatē ex reuelatioe diuina. qm̄ ex diuina reuelatioe facta beato io/ hanni euāgeliste inuenit in sacra scriptura q^{ue} tot sunt electi in gloria q^{ue} sunt innumerabiles. **A**poē. viij. **V**idi turbaz magnā quā dinumerare nemo poterat ex oibus gentib^{us} tribub^{us} & populis stan tes an thronū dei. ergo mlti sunt electi & c. **S**en. xv. legif. q^{ue} abraam complangēs se corā deo. qz non habebat heredem cū tot bona haberet que deus eduxit extra dicēs. **S**uspice celuz & nume ra stellas si potes. & dixit ei. sic erit semen tuum. **E**cce hic reuelatio diuina multoz electoz in di/ cta repromissioe. de qua dicit ecclesia. **S**ignif^{er} sanctus michael representet eas in lucem sanctam quam olim abrae pmisisti & semini eius. **Q**uare ergo dicit thema. **M**ulti sunt vocati. **R**esposio primo q^{ue} verbū christi est verū & reuelationes abrae & iohannis sunt vere & p^{ro}cordant per disti ctionem sic. qm̄ de electis possum^{us} loqui duplici ter. vel absolute vel compatiue. **P**rimo modo electi sunt multi sicut dicit iohānes in dicta reue latione sibi facta a deo. **S**ecundo sunt pauci re/ spectu multitudinis damnatoz & sic loquit chri stus compatiue. sicut in manu plena arena sunt grana innumerabilia absolute. sed sunt pauca respectu illoz que sunt in litore maris. & deus re cepit manū plenam. et omnes electi in māu dei sunt. **I**tem **S**ap. iij. **I**ustozum anime in manu dei sunt. & non tanget illos tormentū mortis vi/ si sunt oculis insipientiū mori. illi autem sunt in pace & c. **S**ed absolute loq^{uendo} sunt tot q^{ue} sunt in numerabiles. q^{ui} innocentes q^{ui} martyres. **D**icit

sanctus hieronym^{us} q^{ue} si quolibet die fieret festū vndecim miliū martyz. dies anni non sufficerēt **Q**uot doctores. quot confessores. quot virgines quot sancti continentes. quot sancti religiosi. cle rici. laici. de m^ul^{ti}monio innumerabiles sunt abso/ lute. **S**ed compatiue respectu damnatoz pauci sunt electi. qm̄ anteq^{uam} christ^{us} veniret in hūc mū/ dum in carne humana transuerūt de hoc mun/ do vltra q^{uod}q^{ue}. **M**. annoz & totus mūdus dam nabatur. exceptis paucis d^{icit} populo israel q^{ui} ibāt ad lymbum sanctoz patrum. **I**tem tempore le gis moysi cogitate q^{uod} infātes mortui fuerūt absq^{ue} circumcisiōe. **S**ic modo tempore legis christi. q^{uod} moriuntur absq^{ue} baptismo & de his null^{us} sal uatur. **I**oh. iij. **A**men amē dico vob. **N**isi q^{ui}s re natus fuerit ex aqua & spūsancto nō intrabit i re guum celoz & c. **I**te q^{ui} iudei q^{ui} agareni q^{ui} paga ni & infideles. **I**te q^{ui} mali christiani. qz fides et baptismus cū bona vita saluant hoīem christia num alias non. **Q**uot christiani sunt q^{ui} licz habe ant fidem. tamen sunt supbi auari luxuriosi & sic de alijs peccatis. **Q**uot sunt christiani q^{ui} nō p^{ro} tentur q^{uod}libet anno in q^{uod}dragesima nec cōicāt nec seruant p^{re}cepta. nec dñicam nec festa sanctorū. omnes tales damnant. **I**sto modo compatiue pauci sunt electi. **N**ota hic de archidyacono lug duneū. qui p. xl. annos fuit in heremo in. mag^{is} pnia. postq^{ue} resignauit suis bñficijs. q^{ui} post mor tem apparuit archiepo lugduneū. q^{ui} quesuit ab eo vt diceret sibi aliquid de alio mūdo. **Q**ui rñ/ dit q^{ue} in die qua ipse obiit mortui fuerūt in mun do. xxx. milia de q^{ui}bus solum q^{uod}q^{ue} fuerūt salua ti. s. ipse & beatus bernardus q^{ui} illa die obierat q^{ui} statim sine purgatorio ascenderāt ad paradysum et tres qui descenderāt ad purgatorium. alij de/ scenderant ad infernum. propter hoc dicit chri stus **M**at. viij. **I**ntrate p angustā portā. qz lata ē porta & spaciōsa via que ducit ad pditiōē. **A**r/ ta aut^{em} & stricta que ducit ad vitam & pauci inue niunt eam. pauciores q^{ui} inuentā teneant. paucis simi q^{ui} eam pficiant. q^{uod}libet vult ire ad libitū. an/ gusta porta paradyfi. volūtas dei est. **A**d istam oportet se restringere. qui paradyfuz vult intra re. lata porta est voluntas p^{ro}ria. arta via q^{ue} du cit ad vitam est afflictio p^{ro}rialis. vta spaciōsa in/ ferni p^{ro}uersatio mūdānalis bene comedere bene bibere. luxuriari. delectari. vindicare se de inu rijs & c. pauci sunt electi. **H**ec cōpatio marie ap parebit i die iudicij qm̄ electi videbūt ad d^{ext}erā christi iudicij pauci. **D**e hoc p^{ro}pheta **E**sa. ponit duas similitudines dicēs. **Q**uō si pauce oliue q^{ue} remanserūt excutiant^{ur} & racemi cum fuerit fini/ ta vindemia. hi leuabunt vocem suam atq^{ue} lau dabunt nomen dñi **E**sa. xxiiij. **D**icit hic lyra. p^{ro} excussionem oliuarum & vindemiationā pauce reman^{ent} oliue pauci racemi. sic in iudicio pauci erunt electi in compatiōe. **E**cce quōd intelligitur

Multi sunt vocati pauci & electi. Dico secundum quod verbum thematis habet difficultatem per argumentationem naturalem. Dicit thema. Multi sunt & c. Modus est ratio naturalis. difficultas de claritate per regulam philosophice dicentem. Quilibet res operatur naturaliter per suam virtutem et perfectionem. et licet regula sit clara tamen ad magis declarandum duo duas similitudines. Prima in sole qui habet plus de claritate ideo plus illuminat. Secunda in igne qui habet virtutem calefactivam et illuminativam. quare quanto maior est ignis tanto magis calefacit et illuminat. modo cum deus sit infinite potentie et virtutis et misericors. David. Apud dominum misericordia et compassio apud eum redemptio peccatorum. cxxxix. Item misericors et misericors dominus. patiens et multum misericors. psalmus. cxliij. Cum ergo quilibet res operetur naturaliter secundum suam virtutem et cetera. Cum ergo deus sit infinite misericordie. debet saluare animas infinite. Quomodo ergo sunt multi vocati pauci & electi cum deberent esse infiniti. Pro ratione notandum quod deus est infinite misericordie pietatis et bonitatis. et ut omnes saluarent fecit quicquid debuit facere et potuit etiam infinite. Quare ergo non omnes saluantur. quia non omnes volunt saluari. imo pauci sunt qui volunt recipere suam saluationem. Nota similitudinem de rege qui abundantissime soluit precium redemptionis per captiuos qui erant in barbarie et parauit naues et galeas ut possint ad patriam suam redire. qui tamen volebant inde exire. sic in proposito dominus iesus christus abundantissime soluit precium redemptionis per omnes homines. etiam si essent infiniti homines. et parauit naues. scilicet innocentie baptismalis. penitentie sacramentalis. obediencie generalis. Sed gentes nolunt exire de captiuitate. quoniam iudei nolunt exire de carcere moysi. nec agerent de carcere machometi. nec superbi de carcere superbie et sic de alijs. Sed si non saluantur est culpa gentium sed non dei. quia non vult cogere liberum arbitrium sed inducit et consulit. hoc bonum et acceptum coram saluatore nostro deo qui vult omnes homines saluos fieri et ad agnitionem veritatis venire qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus. i. ad Timotheum. ij. Dico tertio quod verbum thematis habet difficultatem per predestinationem eternalem. Regula est theologorum quod diuina predestinatio est fundamentum et primum principium saluationis hominum in tantum quod nullus potest saluari nisi eternaliter fuerit predestinatus. Si ergo pauci sunt illi qui saluantur. oportet etiam dicere quod pauci sunt predestinati. si ergo deus predestinauit paucos quare non predestinauit multos aut omnes. antequam enim fuissent peccata iam deus paucos elegit. Quomodo autem predestinatio sit fundamentum saluationis. Autoritas. Quos predestinauit. glossa eternaliter hos et vocauit. scilicet per predicationes suas. scilicet apostolorum et aliorum. et quos vocauit hos et iustificauit scilicet per penitentiam. quos autem iustificauit il-

los et magnificauit. scilicet per saluationem ad Romanos. viij. Item alta autoritas. Elegit nos ante mundi constitutionem. ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in charitate qui predestinauit nos in adoptionem filiorum ad Ephesios. i. Quare ergo deus non elegit seu predestinauit omnes. videtur quod non fuerit liberalis in eligendo seu predestinando. Modus quia ista materia est multum subtilis oportet respondere per unam similitudinem tale. Semel in quadam ciuitate fuit inuenta vna magna congregatio seu multitudo latronum qui per curiam capti et sententiati omnes ducebantur ad furcam. et dum irent rex intrauit per ciuitatem. qui videns eos dixit. Quid est hoc. et fuit sibi dictum quod omnes erant latrones iam ad suspendium sententiati. Rex autem respiciens eos pepercit aliquibus de illis et recepit illos in suos. deinde fuit supplicatum regi quod parceret etiam alijs. Respondit rex quod ipsos non traheret ad se sicut alios receperat sed placeret sibi quod essent soluti et si vellent fugere fugerent. Qui soluti noluerunt fugere et ideo fuerunt suspensi. Sic in proposito sciatis quod quicquid in hoc mundo euenit et quecumque eueniunt omnia presentia deo fuerunt. nec in aliquo euentu creuit sua sententia quare suauitabilis est. et videbat quod omnes humane creature naturaliter ibant ad furcam inferni quia naturaliter nullus ibat ad paradysum. de quibus elegit aliquos ad se trahendo eos et hos predestinauit. Si dicatur et quare non elegit alios. iniuriam fecit illis ut videtur. responsio. non est verum. si cut nec rex fecit iniuriam latronibus quos non recepit ad se. imo fecit eis gratias soluendo vincula ut fugerent si vellent. Ita deus de multitudine hominum et mulierum humane nature elegit illos quos sibi placuit et soluit vincula aliorum per liberum arbitrium. quia si volunt fugere vitia et peccata possunt fugere. ideo si damnantur est ex culpa eorum. ideo multi sunt vocati pauci & electi. Sed quilibet bonus christianus debet facere conpotum quod sit de electis et facere suum conatum ut saluetur. Ideo dicit petrus apostolus. Fratres satagite ut per bona opera certam vestram uocationem et electionem faciat. i. per. i.

De eadem dominica. Sermo. viij.

Quid hic statis tota die ociosi. Matth. xx. Thema dat mihi motiuum predicandi contra unum defectum seu vitium quod non cognoscitur tamen est causa multorum. scilicet vitium ociositatis. sed primo saluetur virgo maria. Quid hic statis. Thema est verbum christi reprehensiuum dicentis. Quid hic statis et cetera. Multe persone sunt in hoc mundo decepte ex ignorantia. quia nesciunt quid est ociositas propter quod illi qui multotiens laborant iudicantur ociosi. et illi qui sunt ociosi iudicantur diligentes. Bern. Ociosus est non tamen qui nihil operatur. sed

Dñica in Septuagesima

ociosus est q̄ p̄tinue laborādo nihil tandē inde lucrat. **Ex** q̄ verbo patet q̄ non solū qui nihil facit est ociosus sed etiam q̄ inutilit̄ opat̄ et in sero nullum lucrū portat ad domū iudicat̄ ociosus. **Unde** s̄m lucrū q̄ homo facit ociosus vel diligens iudicat̄. verbi gr̄a. **Si** quis laborauit tota die inutilit̄ et nullū lucrū portat de sero ad domū talis iudicat̄ ociosus ab vxore et ab oib⁹ de domo. **Ali⁹** q̄ tota die sedit vt sutor vel scriptor tamē in sero portat lucrū. talis non iudicat̄ ociosus sed diligens. **Sic** etiā spūalit̄. qm̄ ille q̄ pro lucro tpali acquirēdo laborat p̄ terram et p̄ mare tam de die q̄ de nocte et p̄gregat multa bona talis dicit̄ diligens. sed in sero mortis qm̄ veniet ad iudiciū et christus sibi dicit. **Quid** es lucrat⁹ et nihil portabit. quia oēs labores tpales h̄ manebunt. **De** q̄ ergo viues dicit christus qz nullū bonū meritorū nec bonoz operū portat. **3o** remittit vt paup̄ ad hospitale miseroz. s. ad infernum. **Illi** autem q̄ laborāt in opib⁹ spūalib⁹. i.e. iunando. orando. missas audiēdo. ecclesias visitando. p̄fitent̄. cōmunicāt. tales iudicant̄ ociosi a p̄sonis carnalib⁹ et mūdānis dicēdo. **Melius** esset q̄ iretis fodere vel filare et h̄mōi. **Recepti** estis qm̄ tales in sero mortis qm̄ venient ad domū p̄adyli portabūt manus et bursas p̄scientie plenas thesauro meritorū. et poterūt dicere christo. **Dñe** qnq; talenta tradidisti mihi. ecce alia qnq; sup̄lucrat⁹ suz et̄. **Mat. xxv.** Quinq; talenta. i. qnq; sensus corpales ex q̄bus lucrantur alia qnq; s. oculis peccata flendo. aurib⁹ missas audiēdo et sermones. odoratu delicias despiciēdo. gustu ieiunādo. tactu corpus affligēdo. **Cui** dicit christ⁹. **Euge** serue bone et fidelis. qz in pauca fuisti fidelis. supra multa te p̄stituiam. intra in gaudiū dñi tui. **Mat. xxv.** **De** p̄sona autē q̄ fideliter laborat i opib⁹ spūalib⁹ dicit scriptura sancta. **Considerauit** semitas dom⁹ sue. et panē ociosa non comedit. **Prou. vl.** **Sed** illi q̄ sunt negligentes in opibus spūalib⁹ et ociosi dure rephendunt a christo di. **Quid** hic stas et̄. **Est** autēz ocium rephensibile qz est p̄ virtuales opationē ideo dicit. **Quid** hic stas ociosi. p̄tra terrenalē habitationē. ideo dicit. **Quid** hic stas et̄. **De** primo q̄ peccatū ociositat̄ est p̄tra virtuales opationē. iō rephēdēdo dicit. **Quid** stat̄ ociosi cum deberetis opari virtualit̄ et meritorie. **In** sacra scriptura qm̄ aliquis reprehendit̄ quia facit contra virtuales opationē cōiter rephenditur per quid. vt patz p̄t legitur. **Mat. xxvj.** **Quā** magdalena vidit christū fatigatū ex labore et ipsa ad ipsum p̄fortandū et refrigerandū vnixit eum vnguēto. de quo iudas et alij discipuli murmurauerūt p̄tra illud opus virtuosum magdalene. quos christus rephendit di. **Quid** molesti estis huic mulieri. **Mat. xxvj.** **Ita** etiam h̄ christus rephēdit ociosos di. **Quid** hic stas

ociosi. qm̄ deus dedit nobis corpus locum tempus vt opemur meritorie hic de quo viuam⁹ in alio mūdo. **Nota** hic secretum theologie. **Angeli** mali statim post peccatū fuerunt a deo p̄demnati irremocabilit̄ et sine repatione intm̄ q̄ passio christi nihil p̄fecit eis. sed nos expectat misericorditer per annū vel p̄. x. vel. xij. vel. xx. et vltra ad penitentiā. **Sed** quare facit nobis istam gratiam et non angelis creaturis tam excellētissimis. quia nos habem⁹ in quo possum⁹ penitentiam facere. s. corpus siue carnez qd̄ non habent angeli nec anime sepeate a corpib⁹. ideo multum sumus rephensibiles si non facim⁹ fructus penitentie in agro corpis semiendo. **Primo** p̄cepta. tiones deuotas in capite. fletus in oculis p̄ peccatis. in ore oratiōes deuotas seu humiles. in manibus largitiōes elemosynarū. in pedib⁹ p̄grinationes. in toto corpe p̄niales affectiōes. p̄p̄ quod ociosis dicit christus. **Quid** stas ociosi. patet ergo quōd hoc vitium ociositatis est contra virtuales opationem. **Nota** hic similitudinē d̄ illo qui non habet agrum neq; vineam in q̄bus possit laborare vt p̄uideat. vxori et filiis. qd̄ autē dens homo diues cōmittit sibi possessiōes cum agris et vineis oliuetis et arborib⁹ vt opetur et viuat inde. si forte ille est ociosus quia nō curat laborare i predictis sed vadit per tabernas ludos lupanaria et nihil facit. nunqd̄ talis est dign⁹ reprehensione di. **Quid** hic stas ociosi. **In** hac reprehensione sum⁹ oēs nos qui nihil habemus. quibus dedit deus agrū p̄p̄ corpus ad laborandū meritorie. **Gen. iij.** **Formauit** de⁹ hominem de limo terre et̄. **Dedit** nobis vineas. s. ecclesias in quibus fit vinū preciosum. de q̄ dānati si possent habere vnam guttam cū vera cōtritione saluarent̄. **Isto** modo inebriatur aia de gloria dei per auditum verbi dei. **Sed** sunt multi miseri qui non curant preparare agrum corporis imo sunt ad instar terre inculte. ideo sunt ibi m̄te male herbe et spine pctōz vbi abscondunt̄ bestie venenose veneno luxurie gula et̄. non curāt de vineis ecclesiarū quia nolunt audire missas. nec sermones et̄. p̄pter hoc dicit scriptura **Pro uerb. xij.** **Qui** opatur terram suam saturabitur panibus. qui autem sectatur ocium. stultissimus est. **Et** loquit̄ de diligenti et ocioso. **De** diligenti autem dicit. **Qui** operat̄ terram suā saturabitur panibus. s. angeloz. de quo **Lu. xiiij.** **Beatus** qui manducabit panem in regno dei. de q̄ si possemus nos habere modo vnam micam sufficeret nobis pro centum annis vel mille ad vitaz **De** ocioso nō dicit. **Qui** sectat̄ ocium stultissimus est. **Nota** tres gradus stulticie. **Primus** gradus est. **Stultus** qui p̄mittit perdere preciosuz thesaurum meritorū. **Secūdus**. stultior qm̄ p̄dit premiū glorie. **Tertius** stultissim⁹ est qm̄ videt penas inferni sibi paratas et non curat ipsas vi-

tare vel fugere cum eas potest per penitentiam euadere. quia peccator qui sine penitentia inuenit quādo moritur statim in inferno projicitur. **D**ico scdo qd vitium ociositatis est contra terrenale habitacionem. ideo dicit. **Quid hic statis ociosi.** s. in loco huius mundi. **Quā** fit aliquid contra cōmunitatem loci solet homo reprehendi per hic dicēdo. **Hic** homo facit rē. **U**t si aliquis vellet facere aliquam imūdiciam in camera regis vel in ecclesia reprehenderet per hic. **et** nunquid hic rē. **I**sto modo **Isaias** ppheta reprehēdit vñū di. **Quid tu hic aut quali quis hic.** **S**ubdit. **Expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam te** **Isa. xxij.** **H**oc modo christus reprehēdit ociosos di. **Quid hic statis ociosi.** **I**n qd ostēditur qd vitium ociositatis est contra terrenales habitacionē. **S**icut si in optimo horto hortulanus sustineret arborem aliquam infructuosam et sterilem. diceretur sibi a dño. **vt** quid terram occupas. **S**ic in optimo horto ecclesie plantantur homines velut arbores in baptismo. quas christus rigat sanguine proprio. quia alias aqua nullā haberet virtutem nec efficaciam. **S**ed quare plantantur. nonne vt faciant fructum virtuosum bonorum operū meritō. de quibus dicit christus **Ego** elegi vos et posui vos vt eatis et fructū afferatis et fructus vester maneat **Joh. xv.** **N**ota posui vos. s. in horto ecclesie. vt eatis. s. p opera virtutum in vitam eternam.

Dñica in Sexagesima. Sermo. f.

Semen est verbū dei. **V**erbum istud habet textualiter **Lu. viij.** et officiat in euāgelio currentis dñice. **I**n presenti sermone intendo vob declarare virtutes edificatiuas quas habet vobis dei. sed primo salutē virgo maria rē. **E**x purgatione et ordinatiōe spūs sancti est talis ordinatio. qd res diuine ponunt in sacra scriptura sub figuris parabolis vel similitudinib. et hoc duplici ratione. **P**rima ratio sumit ex augmentatione meritō. **S**ecūda ex multiplicatiōe secretō. **D**e prima quia si veritates diuine clare ponerentur in scriptura non esset tantus labor in studendo et inquirendo veritates. sed quia ponunt in figuris. ideo oportet nos laborare vt inueniamus thesaurū sapientie quasi fodiēdo. ideo inter alia magna merita est meritum magnū scrutari scripturas. ideo dauid in ps. **cxvij.** **Beati** qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirunt eum. **Beati.** s. hic per gratiam et in futuro p gloriam. **Q**ui scrutantur testimonia eius que in figuris ponunt vt sint abscondita indignis et inuocatis et negligentib. quia si clare ponerent nō esset ibi meritum. **S**ecūda ratio est ex multiplicatiōe secretō. ideo qd sunt figure parabole et similitudines tot sunt secreta. **I**o dauid in psona dei di.

Atendite popule meus legem meam inclinate aurem vestram in verba oris mei. **A**periam in parabolis os meum loquar ppositiones ab initio ps. **lxxvij.** **N**ota attendite. i. intēdite popule meus. **l. e. me.** inclinate aurē vram in verba oris mei **E**cce prima ratio. **S**ecūda aperiā in parabolis os scz scripturam sanctam. **I**deo ex dictis rationibus virtus verbī dei dicitur in themate per similitudinē seminis. **D**e semine enī verbī dei inuenitur clare in sacra scriptura qd verbum dei habet septem virtutes seu efficacias que omnes ponuntur sub aliqua figura vel similitudine. **E**t

- P**rimo est semen in baptismali generatione.
- S**ecūdo est gladius in penitentiā absolutiōe
- T**ertio est clavis in sacramentali psecratione.
- Q**uarto est tyriaca in corpali refectione.
- Q**uinto est vngentū in fraternali correctione
- S**exto est lumen in doctrinali p̄dicatione.
- S**eptimo est cibus in spūali oratione

Et de prima virtute loquitur thema. **S**emen est verbum dei. **D**ico ergo primo qd verbum dei est semen in baptismali generatione. **N**am tanta est virtus et efficacia verbī dei qd d filio hominis facit filium dei. **M**agna virtutē haberet verbū qd lapidem vel lignū puerteret in aurē vel aquā in oleum. **M**aior ē virtus verbī qd de filio hominis et diaboli facit filiū dei. et hoc fit in baptismo qd sacerdos infundēdo aquam dicit. **Ego** te baptizo in nomine patris et filij et spūs sancti amen. tūc creatura efficitur filius vel filia dei. **B**aptismus enī omnia peccata tollit. vt dicit sanctus **Tho. ij.** parte. q. **lxxij.** arti. **j.** **I**n illud **Ezech. xxxvij.** **E**ffundam super vos aquam mūdā et mūdabimini ab omnib. iniquitatib. vestris. **U**n **Aug.** dicit in libro d baptismo paruulō. **G**enerāte carne tūmodo trahitur peccatū originale. regnerante autem spiritu non solum originale sed etiam voluntariō fit remissio peccatō. **S**ic igif in baptismo fit quis filius dei qd est maioris dignitatis qd si efficeret filius regis vel impatoris sic enim verbum dei est semen. **N**am sicut vir d vtero vxoris generat filios. ita christus de sponsa sua. s. ecclesia qui per os sacerdotis mittit semen suū. s. verbum formale in fontē quasi in vētre virginitatis sponse. et sic geuerant hoies in filios dei. **D**icit enim **Aug.** **A**ccedit verbum ad elementum et fit sacramentū. **I**deo **Aug.** super iohannē dicit. **Q**ue ē tanta vis aque vt corp. tangat et cor abluat. **E**t **Beda** dicit. qd dñs tactu sue mūdissime carnis vim regeneratiuā ptulit aq̄. et ideo dicitur. **v**olūtarie genuit nos verbo veritatis vt similitudī aliqd creature ei. **J**aco. **j.** **P**ro dictorum intelligentia **N**ota qd multi sunt baptismi effectus. vt dicit sanctus **Tho. ij.** parte. q. **lxxij.** in multis articulis. per baptismū enī aliqd psequitur gratiam et virtutes. quia vt dicit **Aug.** gusti. in libro de baptismo paruulō. et habetur